

**UCHWAŁA NR LXVIII/383/23
RADY GMINY ŁAGIEWNIKI**

z dnia 30 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki
na lata 2023-2027**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 poz. 2268 ze zm.) uchwała się, co następuje

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki na lata 2023- 2027, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łagiewniki.

§ 3.

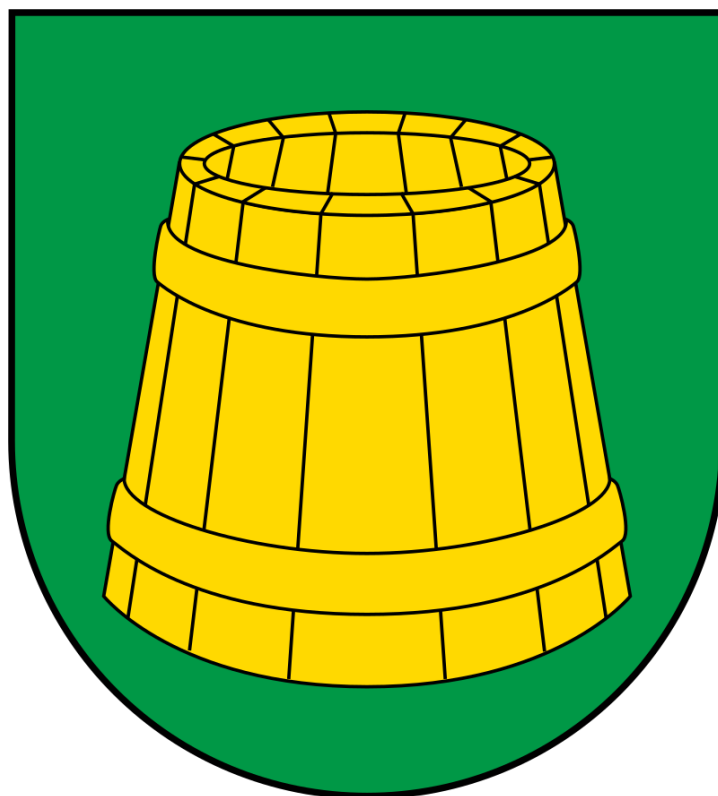
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy Łagiewniki

Dobromiła Szachniewicz

Załącznik do uchwały Nr LXVIII/383/23
Rady Gminy Łagiewniki
z dnia 30 marca 2023 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŁAGIEWNIKI NA LATA 2023-2027

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
Informacje ogólne	17
Struktura demograficzna mieszkańców	19
Infrastruktura społeczno- techniczna	22
Oświata	22
Opieka Zdrowotna	26
Bezpieczeństwo	28
Kultura i sport	32
Turystyka i rekreacja	37
Organizacje pozarządowe	39
Rynek pracy	42
Gospodarka	44
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	
ŁAGIEWNIKI	46
Problemy w obszarze pomocy społecznej	49
Bezrobocie	55
Bezdomność	57
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	58
Alkoholizm	58
Narkomania	65
Uzależnienia behawioralne	67
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	70
Ubóstwo	80
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	82
Przemoc w rodzinie	85
Problemy w środowisku szkolnym	95
Używanie substancji psychoaktywnych	95
Przemoc rówieśnicza	102

Cyberprzemoc.....	104
PODSUMOWANIE	106
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	109
MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY.....	119
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	120
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	143
ANALIZA RYZYKA	144
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	147
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	149
ZMIANY W STRATEGII.....	150
PROGRAMY I PROJEKTY.....	150
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	151
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	152
SPIS TABEL	153
SPIS RYSUNKÓW	154
SPIS WYKRESÓW	154
BIBLIOGRAFIA.....	156
Spis publikacji.....	156
Źródła internetowe.....	157

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, 240);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172, z 2022 r. poz. 2600);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812, 2140, 2666, 2754, z 2023 r. poz. 240);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 24);
- ustawa z dnia 24 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Dz.U. 2022 poz. 558);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265, 1812).
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818).

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2023-2027 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Łagiewniki. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Łagiewniki przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w sześciu grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od grudnia 2022 roku do stycznia 2023. W badaniach ankietowych wzięło udział 140 mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki, 37 rodziców uczniów, 39 nauczycieli oraz 6 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział łącznie 160 uczniów szkół podstawowych, w tym: 82 uczniów klas piątych i szóstych oraz 78 uczniów klas siódmych i ósmych.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Łagiewniki wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Łagiewniki na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027 zgodna jest z celami innych dokumentów strategicznych i programowych opracowanych na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania

¹ Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008-2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.

1.2 Polska Cyfrowa.

1.3 Kapitał ludzki.

1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

2.1 Rozwój regionalny.

2.2 Transport.

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność):

3.1 Kapitał społeczny.

3.2 Sprawne państwo.²

² Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

- **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności

społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

³ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

- **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej**

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

Uwolnienie potencjału sektora ekonomii społecznej i solidarnej wymaga podjęcia konkretnych, uporządkowanych i skoordynowanych działań, dzięki którym rozwijać się będą szczególnie ważne z perspektywy polityk publicznych cechy podmiotów działających w tym sektorze, to jest:

- zdolność do aktywizacji i reintegracji traktowanych podmiotowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- koncentrowanie się na potrzebach społeczności lokalnych (oraz bazowanie na jej zasobach);

⁴ Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

- działania na rzecz dobra wspólnego przez dostarczanie usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego;
- samodzielność, samopomoc i samowystarczalność.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.⁵

- **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030**

Celem Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest syntetyczne przedstawienie głównych założeń i kierunków polityki walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w perspektywie do 2030 roku,

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

z jednoczesnym uwzględnieniem długofalowych założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowych we wskazanej polityce. KPPUiWS w dużym stopniu odwołuje się do istniejących już krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych, tworzących ramy dla skutecznej realizacji polityki społecznej ukierunkowanej na budowanie spójności społecznej.

KPPUiWS zawiera cel główny i trzy cele szczegółowe oraz pięć priorytetów wyznaczonych do realizacji tych celów szczegółowych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, gdyż KPPUiWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Do zrealizowania celu głównego wskazano trzy cele szczegółowe:

- zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;
- zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu.

Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Priorytet IV. Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.

Priorytet V. Integracja cudzoziemców – rozwój usług społecznych dla migrantów, w tym cudzoziemców objętych ochroną międzynarodową, oraz wsparcie integracji na rynku pracy.⁶

- **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030**

W dokumencie określono wizję przyszłościowego rozwoju regionu jako: Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym. Jej osiągnięciu służyć ma realizacja celu nadrzędnego, którym jest harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności oraz przyporządkowanych mu pięciu celów strategicznych:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu⁷.

⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

⁷ Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

- **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025**

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025 została opracowana w oparciu o aktywny i partnerski udział przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym.

PRIORYTET I Rozwój systemu pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Cele:

1. Wspieranie inicjatyw, mających na celu zwiększenie aktywności życiowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz starszych.
2. Zwiększenie mobilności osób niepełnosprawnych poprzez likwidowanie barier architektonicznych.
3. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
4. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania.
5. Edukacja przeciw przemocy poprzez kształtowanie świadomości społecznej mieszkańców nt. przemocy w rodzinie.
6. Zatrudnienie wykwalifikowanej kadry.
7. Doskonalenie kompetencji kadry realizującej zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Opracowanie i wprowadzenie programów umożliwiających zwiększenie liczby mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych.

PRIORYTET II Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele:

1. Zwiększenie dostępności do oświaty zgodnie z zainteresowaniami dzieci i młodzieży w powiązaniu z potrzebami rynku pracy.

2. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu.
3. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy.
4. Zwiększenie dostępności do rynku pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

PRIORYTET III Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz zwiększenie dostępu do usług specjalistycznych.

Cele:

1. Poprawa zdrowia mieszkańców Powiatu Dzierżoniowskiego.
2. Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu.
3. Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców.
4. Ułatwienie dostępności do informacji na temat funkcjonowania placówek ochrony zdrowia.⁸

• **Strategia Rozwoju Gminy Łagiewniki**

Rozwój gminy został określony poprzez cele strategiczne i odpowiadające im kierunki działań. Pierwszy z celów strategicznych zakłada przede wszystkim działania w wymiarze gospodarczym i przestrzennym, natomiast drugi - w wymiarze społecznym.

Cel strategiczny 1. Stworzenie dobrych warunków do życia z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarki lokalnej w oparciu o potencjał endogeniczny⁹.

⁸ Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025

⁹ Strategia Rozwoju Gminy Łagiewniki

Informacje ogólne

Gmina Łagiewniki to gmina wiejska, położona w województwie dolnośląskim, w północno-zachodniej części powiatu dzierzoniowskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 124,4 km², co stanowi aż 26% powierzchni powiatu dzierzoniowskiego. Gmina graniczy z gminami: Dzierżonów i Niemcza z powiatu dzierzoniowskiego, Sobótka i Jordanów Śląski z powiatu wrocławskiego oraz Kondratowice z powiatu strzelińskiego i Marcinowice ze świdnickiego.

Na terenie Gminy Łagiewniki znajduje się 19 miejscowości, w tym 14 wsi sołeckich: Łagiewniki, Jażwina, Ligota Wielka, Młynica, Oleszna, Przystronie, Ratajno, Sienice, Sieniawka, Stoszów, Sokolniki, Słupice, Trzebnik oraz Radzików.

Łagiewniki leżą w odległości 43 km na południe od Wrocławia i w odległości 16 km od Dzierżoniowa. Z tymi miejscowościami, jak i innymi, ma dogodne połączenie drogowe, dzięki położeniu na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 8 (Wrocław – Kudowa Zdrój) oraz dróg 39 i 384.

Gmina leży w obrębie Przedgórze Sudeckiego i obejmuje Wzgórza Łagiewnickie i Wzgórza Oleszeńskie, fragment Masywu Ślęży oraz Wzgórza Krzyżowe. Południowo-wschodniej granicy gminy sięgają Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie, zaś północno-wschodnią część gminy zajmuje Równina Wrocławska.

Dominującą funkcją Gminy Łagiewniki jest produkcja rolna. Występują tu bardzo korzystne warunki klimatyczno-glebowe do prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej. Lokalny przemysł koncentruje się w Łagiewnikach oraz w mniejszym stopniu w Radzikowie i Sokolnikach.

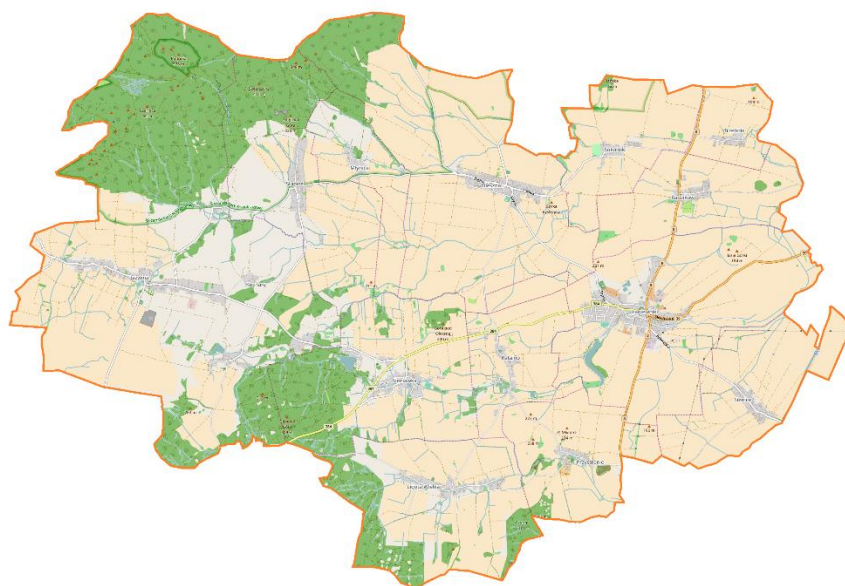
Teren gminy należy do zlewni rzeki Ślęży, stanowiącej lewobrzeżny dopływ Odry. Główne cieką to rzeka Śleza oraz potoki Krzywula i Oleszna. Ponadto w Sieniawce i Łagiewnikach występują większe zbiorniki wodne, a w Sieniawce, Ratajnie, Ligocie Wielkiej, Łagiewnikach, Jażwinie, Stoszowie, Kucharach, Słupicach, Młynicy,

Olesznej, Trzebnikach i Sokolnikach - stawy retencyjne, hodowlane oraz przeciwpożarowe.

Rysunek 1. Zarys terytorialny gminy Łagiewniki w powiecie dzierzoniowskim

Rysunek 2. Zarys terytorialny gminy Łagiewniki

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. gmina Łagiewniki liczyła 7 254 mieszkańców; z czego 50,92% stanowią kobiety (3 694), a 49,08% mężczyźni (3 560). Współczynnik feminizacji dla gminy Łagiewniki wynosi 104 (na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety). Gęstość zaludnienia w 2021 roku wynosiła 58 osób na 1 km². Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkańców zmalała o 2,74%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki na 2021 rok

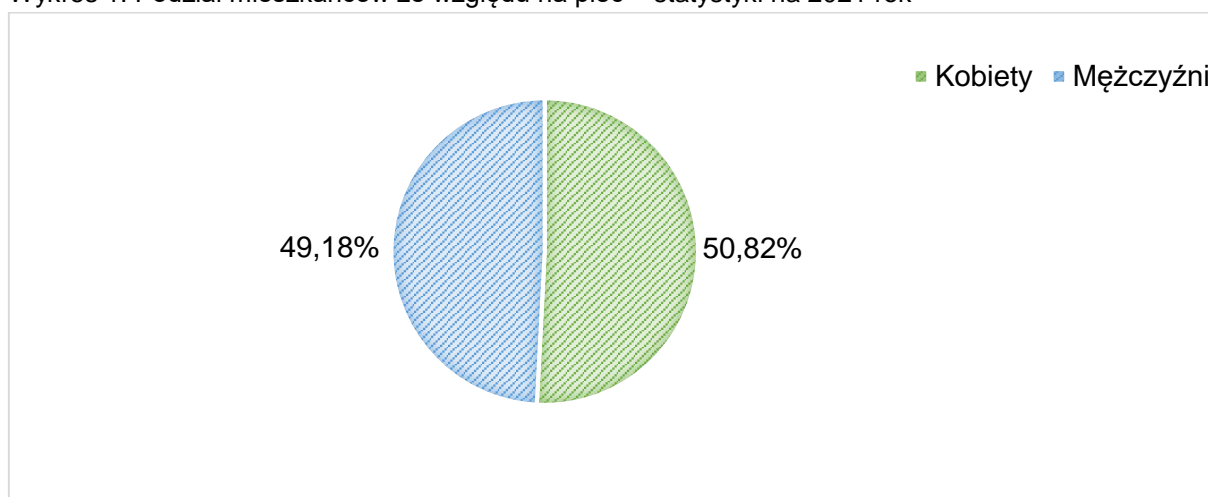

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Łagiewniki w latach 2017-2021

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2017	7 458 osób
rok 2018	7 449 osób
rok 2019	7 438 osób
rok 2020	7 287 osób
rok 2021	7 254 osoby
kobiety	
rok 2017	3 799 kobiet
rok 2018	3 789 kobiet
rok 2019	3 790 kobiet
rok 2020	3 701 kobiet
rok 2021	3 694 kobiety

mężczyźni	
rok 2017	3 659 mężczyzn
rok 2018	3 660 mężczyzn
rok 2019	3 648 mężczyzn
rok 2020	3 586 mężczyzn
rok 2021	3 560 mężczyzn

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku w gminie zarejestrowano 78 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 67 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 11. W tym samym roku w gminie odnotowano 0 zameldowań z zagranicy oraz 7 wymeldowań za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi -7.

Gmina Łagiewniki cechuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2021 roku wynosił -40. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,51 na 1000 mieszkańców. Uściślając, w 2021 roku w gminie odnotowano 56 urodzeń dzieci, w tym 27 dziewczynek i 29 chłopców. W tym samym czasie doszło do 96 zgonów, co odpowiada 13,21 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2021 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2017: -14,
- rok 2018: -11,
- rok 2019: -3,
- rok 2020: -15,
- rok 2021: -40.

Urodzenia żywe ogółem:

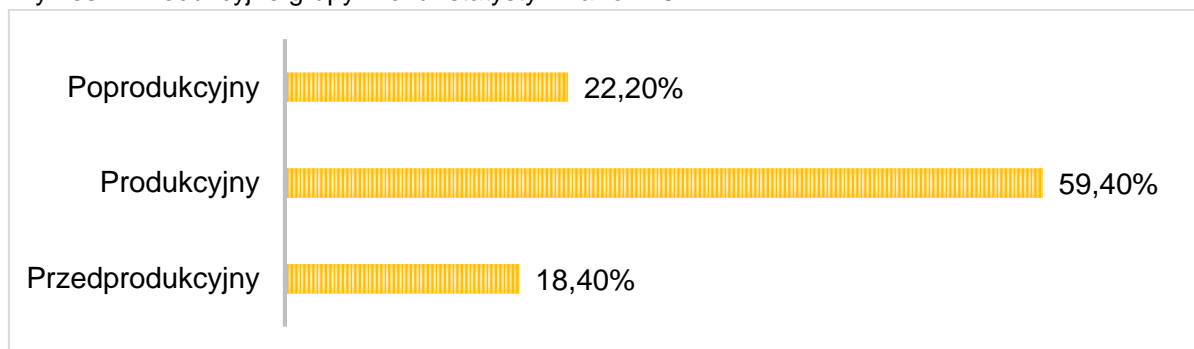
- rok 2017: 77 osób,
- rok 2018: 64 osoby,
- rok 2019: 72 osoby,
- rok 2020: 63 osoby,
- rok 2021: 56 osób.

Zgony ogółem:

- rok 2017: 91 osób,
- rok 2018: 75 osób,
- rok 2019: 75 osób,
- rok 2020: 78 osób,
- rok 2021: 96 osób.

Dane statystyczne na koniec roku 2021 wskazują, że 59,40% mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki jest w wieku produkcyjnym, 18,40% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 22,20% w wieku poprodukcyjnym.¹⁰

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁰ Bank Danych Lokalnych - dane dla gminy Łagiewniki

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Na terenie gminy funkcjonuje jedno Publiczne Przedszkole „Na Akacjowym Wzgórzu” w Łagiewnikach. Na terenie przedszkola znajduje się ogród z urządzeniami do zabawy i gimnastyki. Budynek wyposażony jest m.in. w salę sensoryczną, tablice multimedialne, dywan multimedialny oraz roboty edukacyjne. W przedszkolu pracuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna, kadra administracyjna oraz obsługa. Do placówki uczęszczają głównie dzieci z terenu gminy Łagiewniki. Działa ona w godzinach 6.30-16:00 od poniedziałku do piątku. Przedszkole oferuje bezpłatne zajęcia z języka angielskiego, religii, opiekę psychologa oraz logopedy. Od wielu lat w przedszkolu funkcjonują koła rozwijające zainteresowania dzieci, m.in. koło teatralne, plastyczne oraz grupa turystyczna. Średniorocznie do przedszkola uczęszczało 150 dzieci w wieku od 3 do 6 lat.

Ponadto w szkołach podstawowych na terenie gminy funkcjonowały oddziały przedszkolne. Do oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Łagiewnikach uczęszczało 76 dzieci, natomiast do jednego oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka uczęszczało 15 dzieci.¹¹

26 kwietnia 2021 r. przez Wójta Gminy Łagiewniki Jarosława Tyńca została podpisana umowa na kompletną dokumentację projektową wraz z wykonaniem robót budowlanych i wyposażenia dla zadania pn. „Projekt i budowa Przedszkola Publicznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Łagiewnikach”. Zakończenie inwestycji planowane jest do 31 lipca 2023 roku.

¹¹ Raport o stanie Gminy Łagiewniki za 2021 rok

Na terenie gminy funkcjonuje niepubliczny żłobek „Szczęśliwa Kraina”, który dysponuje 21 miejscami dla dzieci.

W 2020 r. ze względów demograficznych oraz finansowych została zlikwidowana Szkoła Podstawowa w Jaźwinie, do której uczęszczało 55 uczniów (8 oddziałów podstawowych oraz oddział przedszkolny). Od września 2020 r. na terenie gminy Łagiewniki funkcjonują 2 Szkoły Podstawowe z oddziałami przedszkolnymi:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łagiewnikach,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Olesznej.

W 2021 roku do placówek szkolnych uczęszczało 547 uczniów w 31 oddziałach. Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba uczniów w szkołach podstawowych o 12,09%. W 2021 roku na jeden oddział szkolny przypada 21 uczniów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Łagiewniki placówkę miały 3 szkoły podstawowe, w których w 25 oddziałach uczyło się 456 uczniów.

Tabela 2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy

Szkolnictwo	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łagiewnikach	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Olesznej	Razem
rok 2019	352 uczniów	136 uczniów	488 uczniów
rok 2020	372 uczniów	161 uczniów	533 uczniów
rok 2021	400 uczniów	147 uczniów	547 uczniów

Do Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Łagiewnikach uczęszczają uczniowie z Łagiewnik, Radzikowa, Sokolnik, Trzebnik, Sienic, Przystronia, Ligoty Wielkiej, Sieniawki, Ratajna i innych miejscowości z terenu gminy. W szkole pracuje wykwalifikowana kadra pedagogiczna, m.in. psycholog, pedagog, logopeda. Uczniowie mogą korzystać ze świetlicy szkolnej, biblioteki, stołówki, sali sensorycznej, gabinetu pielęgniarki, a także bardzo dobrze wyposażonych sal przedmiotowych. Szkoła prowadzi oddziały sportowe, do których uczęszczało łącznie 170 uczniów. Uczniowie mają do dyspozycji: salę gimnastyczną, halę sportową, siłownię, obiekt lekkoatletyczny z boiskiem i siłownią plenerową, zewnętrzne boiska do koszykówki oraz wielofunkcyjne boisko asfaltowe.

Do Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Olesznej uczęszczają głównie uczniowie z Olesznej, Młynicy, Słupicy oraz z obwodu zlikwidowanej szkoły w Jażwinie. Budynek szkoły posiada dwie sale gimnastyczne (małą oraz dużą), a także korzysta z wiejskiej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska trawiastego, placu zabaw z siłownią plenerową, boiska do tenisa ziemnego oraz koszykówki). W szkole znajduje się gabinet pielęgniarki szkolnej, stołówka oraz biblioteka. Szkoła zatrudnia wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, pracowników administracji oraz obsługi. Oferuje ona zajęcia judo, a także zajęcia wyrównawcze oraz koła rozwijające zainteresowania. W szkole funkcjonuje świetlica szkolna.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 140 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki, w tym: 102 kobiety oraz 38 mężczyzn. Najliczniejszy przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 31-60 lat (65,71%). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym (33,57%), a kolejno z wyższym (27,86%) i średnim (22,86%). Zdecydowana większość respondentów tj. 70,00% była aktywna zawodowo. Z kolei, 16,43% pozostawało bez zatrudnienia, a 12,86% emeryci lub renciści. Pozostałe 0,71% tj. 1 osoba posiadała status studenta. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe (35,71%).

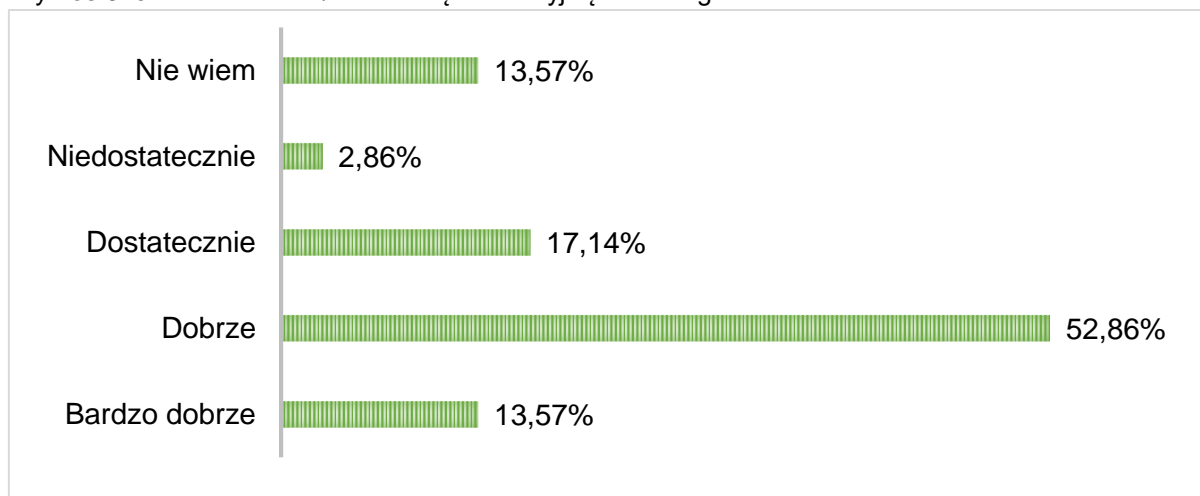
Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 36,43% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 32,86% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie jest niewystarczająca. Pozostałe 30,71% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 67,14% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 10,00% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 22,86% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 52,86% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie. Z kolei 17,14% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 13,57% stwierdziło, iż jest ona bardzo dobra. Następnie 2,86% oceniło ją na

poziomie niedostatecznym, a pozostałe 13,57% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Opieka Zdrowotna

Na terenie Gminy Łagiewniki funkcjonują placówki świadczące usługi z zakresu opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łagiewnikach sp. z o.o,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna w Jażwinie oraz filia w Łagiewnikach,
- M-medica Rehabilitacja Maciej Mikus w Łagiewnikach,
- MK- Fizjoterapia Marek Kulij w Łagiewnikach,
- Janudent Przychodnia stomatologiczna w Łagiewnikach,
- Yes Dent Przychodnia stomatologiczna w Łagiewnikach,
- Prywatny Gabinet Ortodontyczny w Jażwinie,
- Prywatny Gabinet Ortopedyczny w Łagiewnikach.

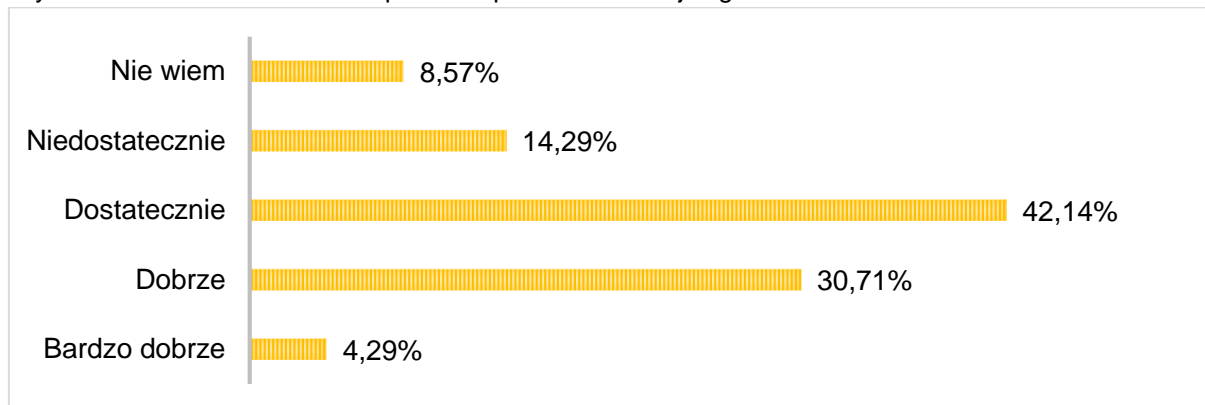
Opiekę szpitalną dla mieszkańców Łagiewnik zapewnia NZOZ Szpital Powiatowy w Dzierżoniowie, który świadczy usługi medyczne w dwóch lokalizacjach – w Dzierżoniowie oraz w Bielawie.

Na terenie gminy funkcjonują dwie ogólnodostępne apteki, w których zatrudnionych jest dwóch mgr farmacji. Na jedną aptekę przypada 3 627 osób, a co za tym idzie mieszkańcy mają zapewniony dostęp do leków na terenie gminy. W 2021 roku udzielono 43 375 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Z przedstawionych danych przez NZOZ w Łagiewnikach wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ oraz pod opieką pielęgniarek wynosiła każdorocznie około 3 500 osób.

Idąc dalej, 42,14% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 30,71% ankietowanych przyznało, że gmina jest dobrze przygotowana w tym zakresie, natomiast 14,29% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna. Z kolei 4,29% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 8,57% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Posterunek Policji w Łagiewnikach, który funkcjonuje w ramach struktur organizacyjnych KPP w Dzierżoniowie i podlega Komendantowi Powiatowemu Policji w Dzierżoniowie. Dzielnicowi PP Łagiewniki prowadzili stałą współpracę z GOPS pod kątem osób samotnych, rodzin dysfunkcyjnych, prawidłowej opieki nad dziećmi, procedury „Niebieska Karta” oraz osób potrzebujących pomocy, ze szkołami w zakresie prewencji kryminalnej i bieżących spraw.

Rok 2021 był kolejnym rokiem szczególnym w pracy Policji z uwagi na wystąpienie stanu epidemii Covid-19, co skutkowało dodatkowymi obowiązkami realizowanymi przez funkcjonariuszy PP w Łagiewnikach. Czynności te w szczytowych okresach w sposób znaczący wpływały na organizację służby oraz obciążenie dodatkowymi obowiązkami. Zaangażowanie policjantów z Łagiewnik pozwoliło w sprawny sposób przejść przez szczytowe okresy epidemii bez spadku jakości świadczonych „usług” na rzecz lokalnej społeczności.

Ponadto, na terenie gminy na koniec 2021 roku zarejestrowanych było 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Łagiewnikach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sienicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jażwinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Olesznej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ligocie Wielkiej.

Łącznie w szeregach Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy jest 113 członków, w tym mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych 77 druhów. Na terenie Gminy jest 5 remiz będących własnością Gminy Łagiewniki, a które są użyczone jednostkom OSP na prowadzenie działalności statutowej.

Udział jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z Gminy Łagiewniki w działaniach ratowniczo – gaśniczych w roku 2021 roku przedstawia się następująco:

- OSP Łagiewniki – 43,
- OSP Sienice – 20,
- OSP Jaźwina – 34,
- OSP Ligota Wielka – 20,
- OSP Oleszna –10,

Wszystkie jednostki OSP posiadały łączność radiową z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Dzierżoniowie mając do dyspozycji radiostacje stacjonarne, samochodowe i radiotelefony przenośne, co usprawnia komunikowanie się pomiędzy strażakami, jednostkami i Powiatowym Stanowiskiem Kierowania w Komendzie Powiatowej PSP w Dzierżoniowie.

Jednostki OSP Łagiewniki, Sienice i Jaźwina włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

W gminie monitorowane są 3 obiekty tj.: budynek Urzędu Gminy, Park przy ul. Nadrzecznej, oraz Muszla koncertowa wraz z budynkiem PZGWH i PZW przy „Tamie” w Łagiewnikach. Osobne systemy monitorowania posiadają placówki oświatowe oraz budynek GOKBiS.

W 2021 roku w gminie Łagiewniki stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 128 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 17,20 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Łagiewniki wynosi 79,60% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Łagiewniki najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,35 (wykrywalność 79%) oraz przeciwko

mieniu - 7,54 (wykrywalność 59%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,69 (68%), drogowe - 1,61 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,34 (100%)¹².

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego.

Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:		
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2019	11
	rok 2020	9
	rok 2021	13
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2019	7
	rok 2020	9
	rok 2021	8
zakłócanie porządku publicznego	rok 2019	54
	rok 2020	60
	rok 2021	62
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2019	0
	rok 2020	2
	rok 2021	1
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2019	1
	rok 2020	2
	rok 2021	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2019	7
	rok 2020	5
	rok 2021	9

¹² Polska w liczbach- dane dla gminy Łagiewniki

Najczęstszym przestępstwem na terenie gminy Łagiewniki było uszkodzenie mienia, a kolejno kradzież z włamaniem.

Tabela 4. Przestępstwa na terenie gminy

Przestępstwa na terenie gminy		
kradzież z włamaniem	rok 2019	2
	rok 2020	3
	rok 2021	2
pobicie	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	1
uszkodzenie mienia	rok 2019	21
	rok 2020	17
	rok 2021	21
kradzież mienia	rok 2019	3
	rok 2020	1
	rok 2021	3

Kultura i sport

Jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Kultury, Bibliotek i Sportu. W realizacji działań statutowych współpracuje on z innymi podmiotami, m.in. Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Radami Sołeckimi, organizacjami pozarządowymi głównie Kołami Gospodyń Wiejskich, parafiami, jak również grupami inicjatywnymi o charakterze nieformalnym. Dobór wydarzeń na terenie gminy został oparty na ocenie zainteresowania mieszkańców, analizy składowych propozycji i sugestii zmian oraz propozycji nowych aktywności. Jednak sytuacja, która powstała w wyniku pandemii wirusem Covid-19 wymagała od nas nowych form pracy.

W roku 2021 jednostka zatrudniała 15 osób, w tym 12 pracowników zaangażowanych merytorycznie w działania oraz 3 osoby sprawujące funkcje pomocnicze.

Do najważniejszych organizowanych przez GOKBiS zajęć należą:

- Dyskusyjny Klub Filmu i Globtrotera dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Dyskusyjny Klub Książki dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Gimnastyka dla Seniorów ,
- Zumba Fitness dla dorosłych,
- Grupa wokalna dla dzieci i młodzieży ,
- Grupa Zabawowa „Z książką na start” ,
- Nauka gry na akordeonie – grupa od 5 lat,
- Nauka gry na pianinie- od 5 lat,
- Zajęcia językowe dla dorosłych: niemiecki i angielski,
- Zajęcia artystyczne – grupa 6-12 lat,
- Zajęcia muzyczne – Chór Canzona – grupa dorosłych,
- Zajęcia muzyczne – Chór Legato – grupa dorosłych,
- Rytmika dla Maluszków – zajęcia muzyczne – grupa 2-4 lata,
- Balet dla dzieci (dwie grupy) –grupy: 3-5 lat, 6-8 lat,
- Basen dla Mieszkańców Gminy– w Aquapark Granit w Strzelinie,
- Zajęcia/lekcje biblioteczne.

Ponadto, w Gminnym Ośrodku Kultury, Bibliotek i Sportu w Łagiewnikach prowadzona była działalność w zakresie sztuki plastycznej oraz kurs malarstwa i rysunku. Cykliczne zajęcia artystyczno-plastyczne pn. „Rysownik” realizowane są podczas cotygodniowych spotkań.

Co więcej, w Gminnym Ośrodku Kultury, Bibliotek i Sportu w Łagiewnikach przeprowadzona zostanie przebudowa mająca na celu zwiększenie potencjału edukacyjno-animacyjnego. Jej zadaniem będzie stworzenie optymalnych warunków dla działalności GOKBiS, także w zakresie edukacji kulturalnej. Budynek stanie się nowoczesnym centrum animacji dla społeczności lokalnej. Data zakończenia inwestycji planowana jest na 28.01.2024 roku.

Gminna Biblioteka Publiczna działalność czytelniczo-rozwojową realizuje czterech lokalizacjach: Bibliotece głównej w Łagiewnikach oraz trzech filiach zlokalizowanych w Jażwinie, w Olesznej oraz w Sieniawce.

Stan woluminów na 31.12.2020 wynosił 24 027 pozycji we wszystkich oddziałach. W 2021 roku zarejestrowano 692 czytelników.

Ważniejsze wydarzenia czytelnicze w 2021 roku:

- Dzień Bezpiecznego Internetu- Zajęcia Biblioteczne,
- Światowy Dzień Zdrowia – Moje Miejsce na Ziemi,
- Tydzień Bibliotek – Fotobudka,
- Projekt Sieć na kulturę,
- Wystawa z okazji 100. Rocznicy urodzin Stanisława Lema,
- Narodowe Czytanie,
- „Odjazdowy Bibliotekarz”,
- Konkurs „List do biblioteki - biblioteka Twoimi oczami”,
- Zajęcia czytelniczo-muzyczne,
- Zajęcia z kodowania i programowania.

W ramach GOKBiS funkcjonowało, na zakończenie roku sprawozdawczego, 11 świetlic wiejskich, w których prowadzone są zajęcia przez animatorki kultury.

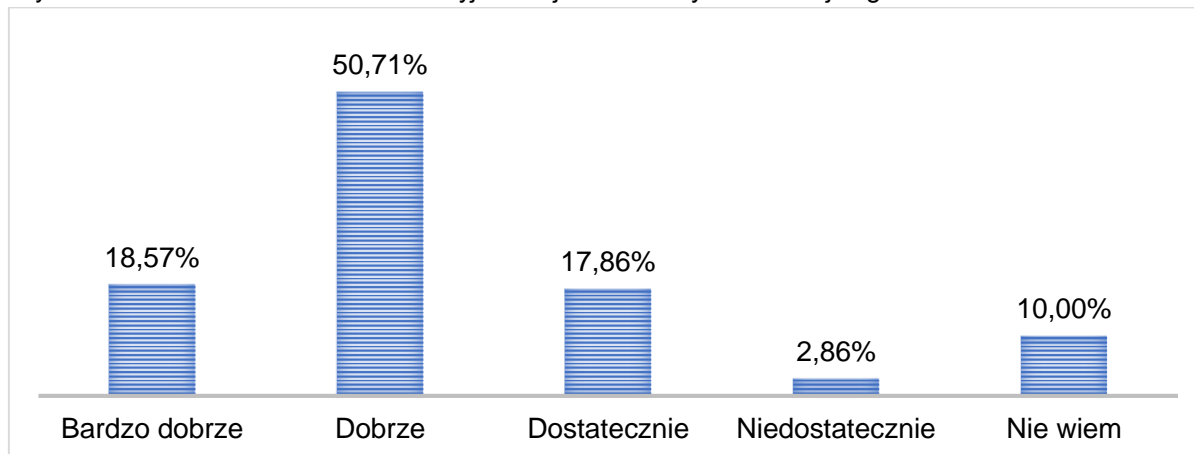
Lokalizacja placówek to następujące miejscowości:

- Jaźwina,
- Ligota Wielka (w okresie ferii i letnim),
- Łagiewniki,
- Oleszna,
- Przysstronie,
- Sieniawka,
- Słupice,
- Sokolniki,
- Młynica (w okresie ferii i letnim),
- Stoszów (w okresie ferii i letnim),
- Sienice (w okresie ferii i letnim).

Ważnym elementem działalności GOKBiS jest sport oraz rekreacja, w szczególności organizacja imprez sportowych, prowadzenie Akademii Piłkarskiej „Orlik”, popularyzacja zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, organizacja zajęć sportowych i rekreacyjnych, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowej, współorganizacja działań klubów sportowych. Największym zainteresowaniem mieszkańców gminy cieszy się piłka nożna.

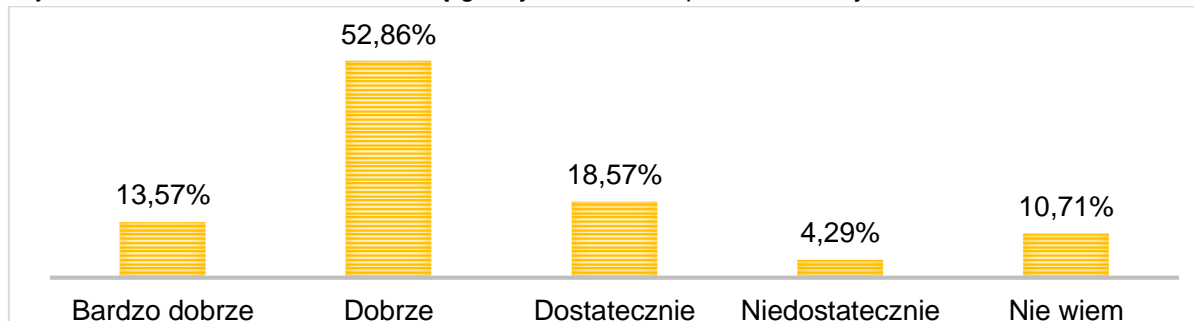
Jakość oferty kulturalnej gminy największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (50,71%). Z kolei, 18,57% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a 17,86% przyznało, iż oferta kulturalna jest dostateczna. Następnie 2,86% oceniło działania gminy w tym zakresie niedostatecznie, a pozostałe 10,00% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

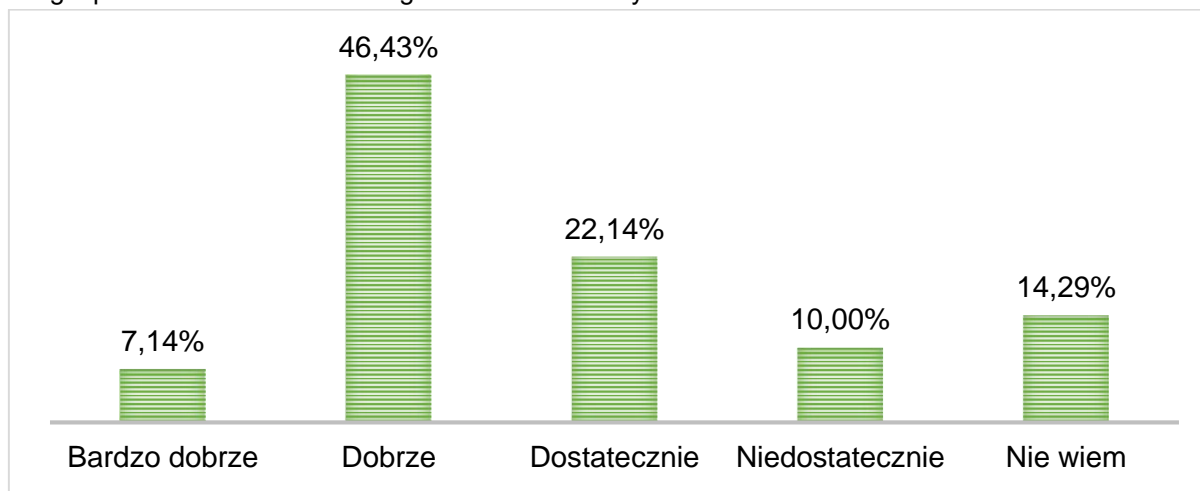
Ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, 52,86% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 18,57% uznało, że zasoby gminy są dostateczne, natomiast 13,57% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest bardzo dobra. Następnie 4,29% uznało, że zasoby gminy w tym temacie są niewystarczające, a pozostałe 10,71% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto 46,43% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniła działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 22,14% przyznało, iż działania gminy w tym zakresie są dostateczne. Następnie 10,00% przyznało, że oferta gminy w tym zakresie jest niedostateczna, a 7,14% oceniło te działania jako bardzo dobre. Pozostałe 14,29% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Turystyka i rekreacja

Ze względu na walory środowiskowe, a także kulturowe, teren gminy Łagiewniki jest atrakcyjny dla rozwoju turystyki lokalnej. Tereny szczególnie predysponowane dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz wypoczynku znajdują się w północno- zachodniej części gminy Łagiewniki (południowe zbocza Masywu Ślęzy w rejonie wsi Uliczno, Słupice, Młynica) oraz w południowej części (Wzgórza Krzyżowe w rejonie wsi Janczowice, Sieniawka). Są to tereny w znacznej części zalesione, o interesującej, zróżnicowanej rzeźbie terenu oraz licznych atrakcjach przyrodniczych i zabytkach kultury materialnej. Do najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego, a jednocześnie największymi atrakcjami turystycznych na terenie gminy są kompleksy leśne Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego wraz z rezerwatem przyrody na górze Raduni oraz zalesione stoki Wzgórz Krzyżowych.

Lasy pokrywające południowo zachodnie stoki Góry Raduni ze względu na występujące tu ostoje dzikiej zwierzyny należy wyłączyć z możliwości penetracji turystycznej. Rezerwat na Górze Raduni jest dostępny dla ruchu turystycznego w ograniczonym zakresie tj. tylko po wyznaczonych szlakach. Bardziej korzystne warunki do wycieczek turystycznych występują w obszarach leśnych Wzgórz Krzyżowych, w południowej części gminy.

W Łagiewnikach znajduje się zalew na Krzywuli, zwany łagiewnicką tamą. Zalew powstał pod koniec lat czterdziestych ubiegłego wieku w celu gromadzenia wody w trakcie kampanii cukrowniczych. Obecnie pełni on głównie funkcję sportowo-rekreacyjną i retencyjną. Jest to naprawdę urokliwe miejsce, położone na uboczu, dzięki czemu w ciszy i spokoju można wypocząć w tygodniu bądź w weekend. Dojazd do zalewu jest bardzo dobry.

Do infrastruktury związanej z obsługą ruchu turystycznego na terenie gminy Łagiewniki zaliczyć należy również wytyczone szlaki turystyczne:

- czerwony - Łagiewniki - Przełęcz Słupicka, Wzgórza Olszańskie w Masywie Ślęzy,
- zielony - Strzelce - Przełęcz Słupicka - Wzgórza Krzyżowe,

- niebieski - Przełęcz Tąpadła - Przełęcz Sulistrowicka,
- żółty - Przełęcz Tąpadła - zachodnie zbocze Raduni - Świerkowa (w kierunku Wzgórz Kielczyńskich).

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju.

Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie gminy Łagiewniki:

Fundacje:

- Fundacja Zabytków GENIUS LOCI w Łagiewnikach,
- Fundacja „Misericordia Cantabo”,
- Fundacja „Zamek- Ogrody Słupice”,

Stowarzyszenia Różne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sienicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Olesznej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jażwinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łagiewnikach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ligocie Wielkiej,
- Akademia Piłkarska „Orlik” Łagiewniki,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Ligota Wielka „Ligota Wielka Nad Krasawą”,
- Stowarzyszenie „Nasza Wieś Ratajno”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Jażwina bez Granic”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru Canzona,
- Stowarzyszenie Wędkarskie „Cukrownik”,
- Stowarzyszenie Towarzystwo ŚWIĘTOJAŃSKIE SIENIAWKA,
- Stowarzyszenie „Sklejka”,
- Stowarzyszenie „Miłośnicy Ziemi Łagiewnickiej”,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Łagiewnickiej,

- Stowarzyszenie Klub Seniora „Babie Lato”.

Stowarzyszenia zwykle:

- Aktywna Gmina Łagiewniki.

Stowarzyszenia kultury fizycznej:

- Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Sieniawka,
- Ludowy Klub Sportowy „Zieloni” Łagiewniki.

Uczniowskie kluby sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „PIAST” w Łagiewnikach,
- Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ” Łagiewniki,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „NEFRYT” przy Szkole Podstawowej w Olesznej,
- Uczniowski Klub Sportowy „PIAST” Jaźwina.

Kluby sportowe, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej:

- Ludowy Klub Sportowy „SPARTA” Oleszna,
- Klub Sportowy „Delta” Słupice,
- Gminny Szkolny Związek Sportowy w Łagiewnikach,
- Ludowy Klub Sportowy „Płomień” Sokolniki,
- Klub Sportowy Badminton „Ciaparaszka Łagiewniki,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział Dzierżoniów.

Jednostki terenowe:

- Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Dolnośląska Hufiec w Łagiewnikach,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Gminne nr 29 Łagiewniki,

- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział Dzierżoniów¹³.

Ponadto do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich wpisano koła działające w Trzebniku, Ligocie Wielkiej, Jażwinie, Radzikowie, Młynicy („Młyniczanki”), Sokolnikach, Łagiewnikach oraz Słupicach („Słupiczanki”). Koła liczą od 10 osób (w Jażwinie) do 35 (w Ligocie Wielkiej). Seniorzy są z kolei reprezentowani przez Klub Seniora „Babie Lato”.

Co roku gmina opracowuje programy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w których wpisuje zakres zadań publicznych, jakie będą mogły realizować w danym roku ngo’sy oraz kwoty na nie przeznaczone.

¹³ Gmina Łagiewniki - informacje nt. organizacji pozarządowych

Rynek pracy

Zadania z zakresu polityki rynku pracy realizuje samorząd powiatowy poprzez powiatowe urzędy pracy. Gmina Łagiewniki z racji swojego położenia „podlega” pod Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie.

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w gminie Łagiewniki pracowało 621 osób, w tym 53,78% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 46,22% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosła ogólna liczba osób pracujących w gminie o 8,57%. Jednakże to w 2019 roku odnotowano najwyższą liczbę osób pracujących. W 2021 roku na 1000 ludności ogółem w gminie pracowało 86 osób.

Tabela 5. Liczba osób pracujących w gminie Łagiewniki w latach 2017-2021

Liczba osób pracujących w gminie	
pracujący ogółem	
rok 2017	572 osoby
rok 2018	627 osób
rok 2019	652 osoby
rok 2020	599 osób
rok 2021	621 osób
pracujące kobiety	
rok 2017	329 kobiet
rok 2018	319 kobiet
rok 2019	336 kobiet
rok 2020	310 kobiet
rok 2021	334 kobiety
pracujący mężczyźni	
rok 2017	243 mężczyzn
rok 2018	308 mężczyzn
rok 2019	316 mężczyzn
rok 2020	289 mężczyzn
rok 2021	287 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku ogółem w gminie zarejestrowano 106 osób bezrobotnych, w tym 54 kobiety oraz 52 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2017-2019 widoczny jest spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, natomiast w 2020 roku współczynnik ten wzrósł, a w 2021 roku spadł i wynosił 2,50% (2,70% wśród kobiet i 2,2% wśród mężczyzn).

Gospodarka

W gminie Łagiewniki w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 628 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 496 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 45 nowych podmiotów, a 18 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (69) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (39) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (64) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2015 roku, najmniej (18) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku.

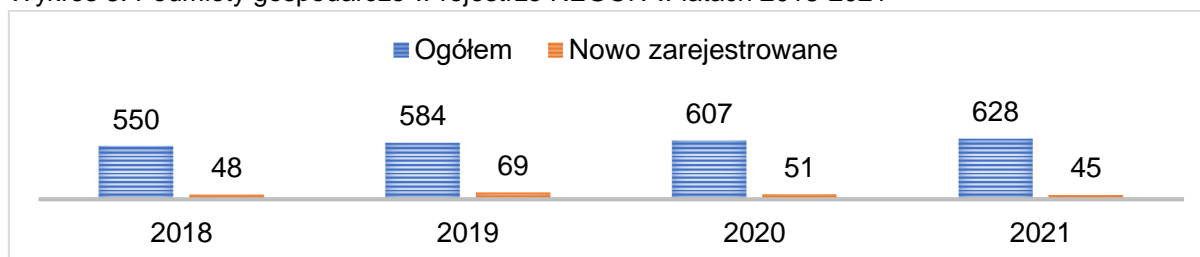
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Łagiewniki najwięcej (29) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (608) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

4,0% (25) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 30,1% (189) podmiotów, a 65,9% (414) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Łagiewniki najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (23,8%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,6%).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

Ponadto, gmina Łagiewniki będąca gminą wiejską posiada dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej. Dominują gleby bardzo dobre i dobre, pszenno-buraczane. Najśłabsze gleby występują w miejscowościach Sieniawka, Ratajno, Przysrone, Ligota Wielka oraz Słupice. Najlepsze zaś w Trzebniku oraz Sienicach.

Średnia wielkość gospodarstw rolnych w gminie to 6,3 ha, przy czym ponad połowę stanowią te o powierzchni do 5 ha. Zatem mimo dobrych warunków glebowych, gospodarstwa są niewielkie i nie stanowią głównego źródła utrzymania dla gospodarstw domowych.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŁAGIEWNIKI

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie gminy Łagiewniki. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 6. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Łagiewniki

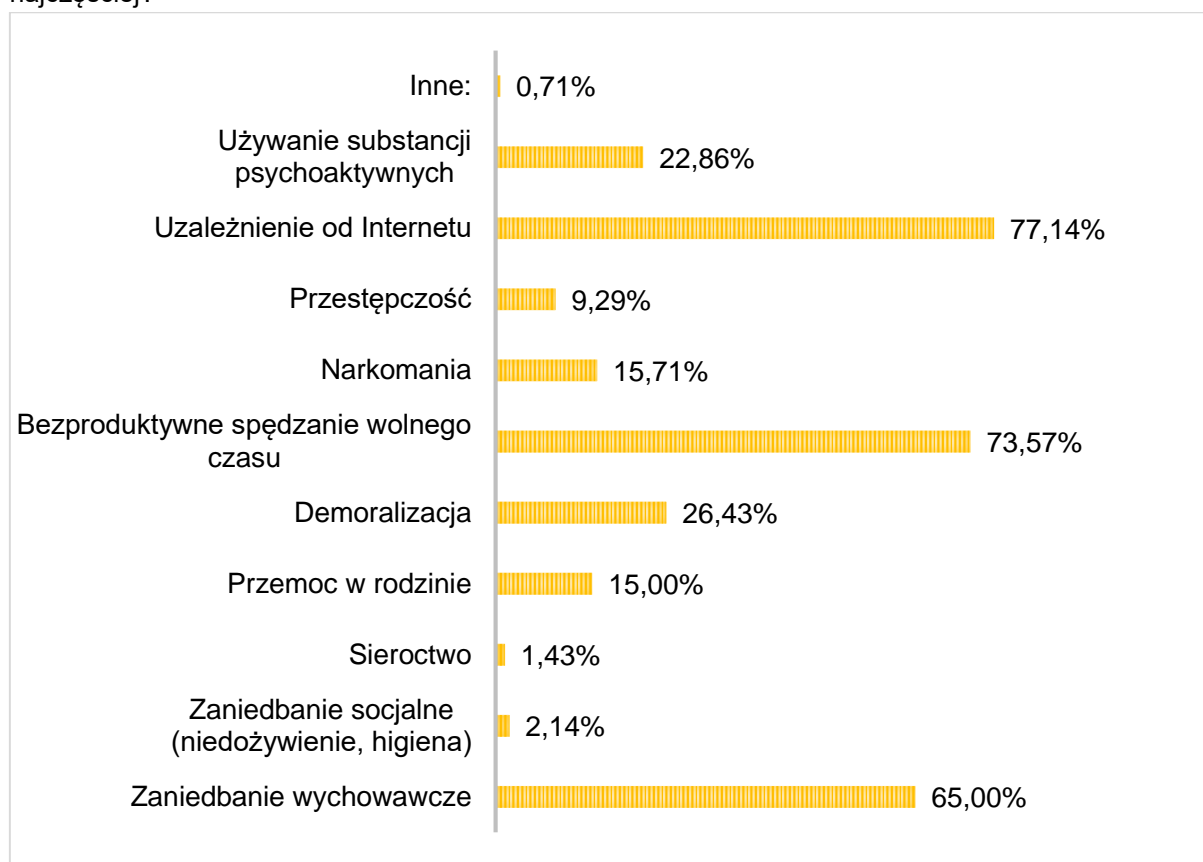
Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,64
narkomania	3,01
wzrost przestępczości	2,52
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,73
bezrobocie	3,04
ubóstwo	3,26
przemoc	2,77
uzależnienia behawioralne	2,58

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,64. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazły się: problem ubóstwa, problem bezrobocia oraz problem narkomanii. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów. Wśród nich znalazły się problemy tj.:

inflacja, ceny żywności, alienacja społeczna oraz brak połączenia autobusowego z Urzędem Gminy, brak ścieżek oraz chodników i zaniedbane drogi gminne.

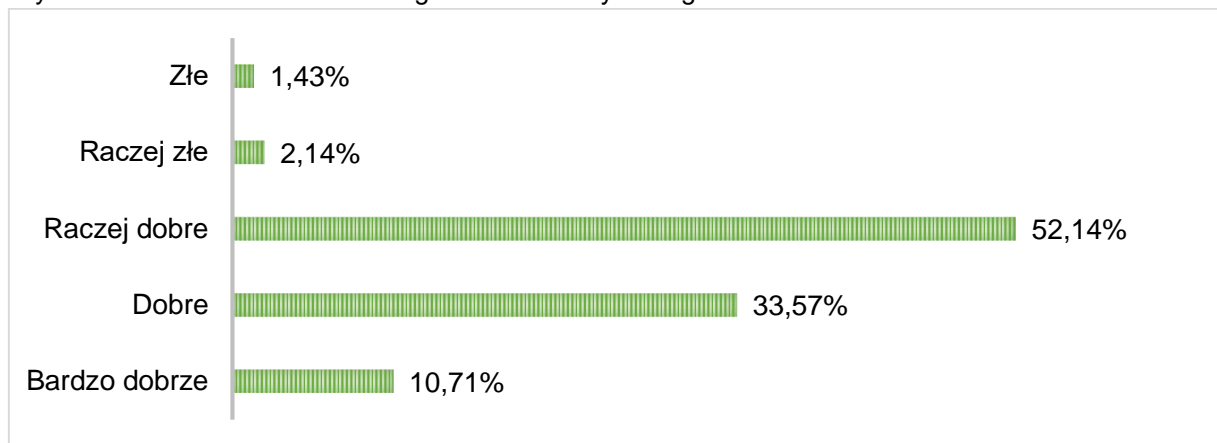
Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, wskazane przez 77,14% badanych mieszkańców. Kolejno 73,57% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 65,00% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Następnie 26,43% dostrzega demoralizację, a 22,86% używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Z kolei, 15,71% wskazało na narkomanię, a 15,00% na przemoc w rodzinie. Idąc dalej 9,29% zaznaczyło przestępczość, 2,14% zaniedbanie socjalne, 1,43% sieroctwo, a pozostałe 0,71% wskazało na uzależnienie od social mediów. Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w gminie Łagiewniki mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 52,14% badanych respondentów. Z kolei, 33,57% przyznało, iż są one dobre, a 10,71% stwierdziło, że są bardzo dobre. Pozostałe 3,57% oceniło negatywnie warunki życia w gminie, w tym: 2,14% przyznało, iż są raczej złe, a 1,43% oceniło je jako zdecydowanie złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁAGIEWNIKACH

Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej opiera się na zasadach jednoosobowego kierownictwa, służbowego podporządkowania, podziału czynności służbowych i indywidualnej odpowiedzialności za wykonanie powierzonych zadań. Podczas jego nieobecności do podejmowania działań upoważniony jest wyznaczony pracownik. Dyrektor jest zwierzchnikiem służbowym pracowników, sprawuje także bezpośredni nadzór nad działalnością Głównego Księgowego.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej według stanu na dzień 31.12.2021 roku zatrudnionych było 8 pracowników, w tym 1 asystent rodziny na umowę zlecenie.

Powody udzielania pomocy społecznej:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,

- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie, w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pracownicy Ośrodka w 2021 roku uczestniczyli w licznych szkoleniach, konferencjach i warsztatach z zakresu: kodeksu postępowania administracyjnego, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, księgowości oraz świadczeń wychowawczych. Kadra ośrodka systematycznie podnosi i uzupełnia swoje kwalifikacje. GOPS funkcjonuje w obszarze podlegającym permanentnej zmianie.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach wynika, iż zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 7. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną		
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2019	100 rodzin
	rok 2020	107 rodzin
	rok 2021	92 rodziny
liczba osób w rodzinach	rok 2019	223 osoby
	rok 2020	198 osób
	rok 2021	186 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 8. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS		
świadczenia pieniężne	rok 2019	78 osób
	rok 2020	83 osoby
	rok 2021	67 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2019	87 osób
	rok 2020	51 osób
	rok 2021	50 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2019	100 świadczeń
	rok 2020	75 świadczeń
	rok 2021	78 świadczeń
usługi opiekuńcze	rok 2019	12 osób
	rok 2020	17 osób
	rok 2021	13 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2019	5 osób
	rok 2020	7 osób
	rok 2021	7 osób
liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	rok 2019	39 osób
	rok 2020	36 osób
	rok 2021	37 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Analiza powodów udzielania pomocy społecznej pozwoliła na wskazanie, że kluczowymi przyczynami korzystania ze wsparcia w 2021 roku były: niepełnosprawność oraz ubóstwo. Do kolejnych istotnych powodów należą: długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Wśród rzadko występujących powodów udzielania pomocy społecznej wyróżnić należy: potrzebę ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, zdarzenie losowe oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej		
niepełnosprawność	rok 2019	36 rodzin
	rok 2020	39 rodzin
	rok 2021	34 rodziny
bezrobocie	rok 2019	22 rodziny
	rok 2020	18 rodzin
	rok 2021	15 rodzin
sytuacja kryzysowa	rok 2019	0
	rok 2020	1 rodzina
	rok 2021	0
ubóstwo	rok 2019	33 rodziny
	rok 2020	34 rodziny
	rok 2021	28 rodzin
bezradności opiek. wych.	rok 2019	4 rodziny
	rok 2020	1 rodzina
	rok 2021	1 rodzina
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2019	18 rodzin
	rok 2020	30 rodzin
	rok 2021	21 rodzin
przemoc w rodzinie	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0

alkoholizm	rok 2019	4 rodziny
	rok 2020	3 rodziny
	rok 2021	4 rodziny
bezdomność	rok 2019	0
	rok 2020	2 rodziny
	rok 2021	2 rodziny
potrzeba ochrony macierzyństwa	rok 2019	10 rodzin
	rok 2020	8 rodzin
	rok 2021	13 rodzin
zdarzenie losowe	rok 2019	1 rodzina
	rok 2020	0
	rok 2021	2 rodziny
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	rok 2019	0
	rok 2020	1 rodzina
	rok 2021	1 rodzina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, w którym wzięło udział 6 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu gminy pracownicy GOPS najczęściej wymieniali alkoholizm, nieporadność życiową oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno- prawnego, a kolejno bezradność opiekuńczo-wychowawczą. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na ubóstwo, przemoc w rodzinie, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych.

Z odpowiedzi pracowników GOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe, trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz nadużywanie alkoholu, a kolejno problemy zdrowotne w rodzinie, przemoc oraz konflikty ze współmałżonkiem/partnerem. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych).

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w gminie Łagiewniki zarejestrowanych było 106 osób bezrobotnych, w tym: 54 kobiety oraz 52 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2017 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Łagiewniki zmalała o 22,06%.

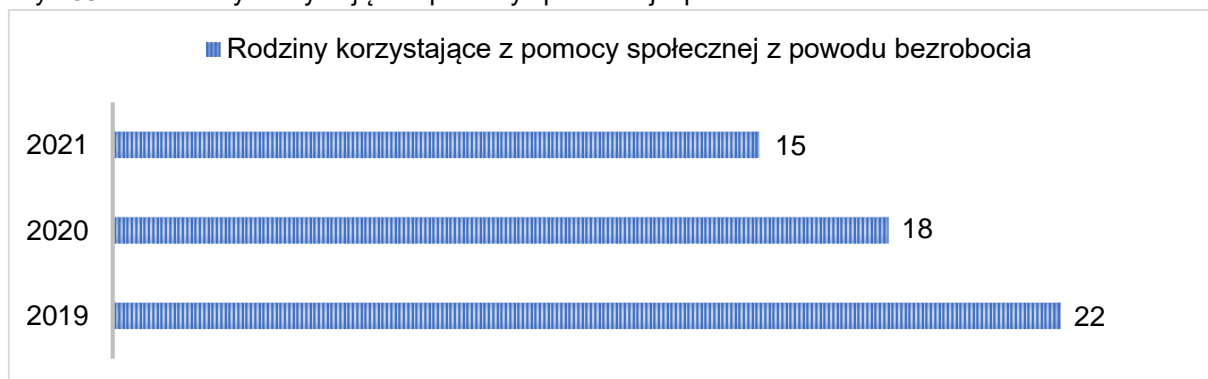
Tabela 10. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Łagiewniki w latach 2017-2021

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2017	136 osób
rok 2018	123 osoby
rok 2019	102 osoby
rok 2020	125 osób
rok 2021	106 osób
kobiety	
rok 2017	87 kobiet
rok 2018	73 kobiety
rok 2019	54 kobiety
rok 2020	69 kobiet
rok 2021	54 kobiety
mężczyźni	
rok 2017	49 mężczyzn
rok 2018	50 mężczyzn
rok 2019	48 mężczyzn
rok 2020	56 mężczyzn
rok 2021	52 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2017	45 osób
rok 2018	37 osób
rok 2019	48 osób
rok 2020	50 osób
rok 2021	46 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS w Łagiewnikach, na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Bezdomność

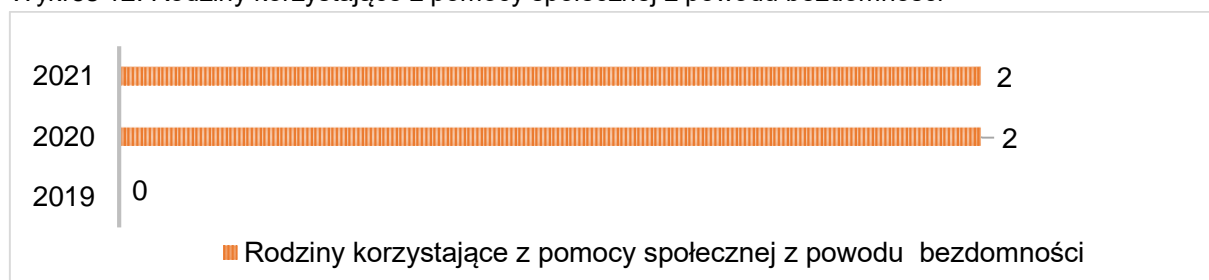
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastęrcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.¹⁴

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność w gminie Łagiewniki jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach.

Zgodnie z danymi GOPS w Łagiewnikach, w 2020 i 2021 roku liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności wynosiła 2.

Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

¹⁴ M. Porowski, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tyś. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu¹⁵.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 11. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 38,6 mln mieszkańców oraz Gmina Łagiewniki 7 254 mieszkańców	
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Gmina Łagiewniki: ok. 145 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Łagiewniki: ok. 290 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Łagiewniki: ok. 290 osób

¹⁵ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

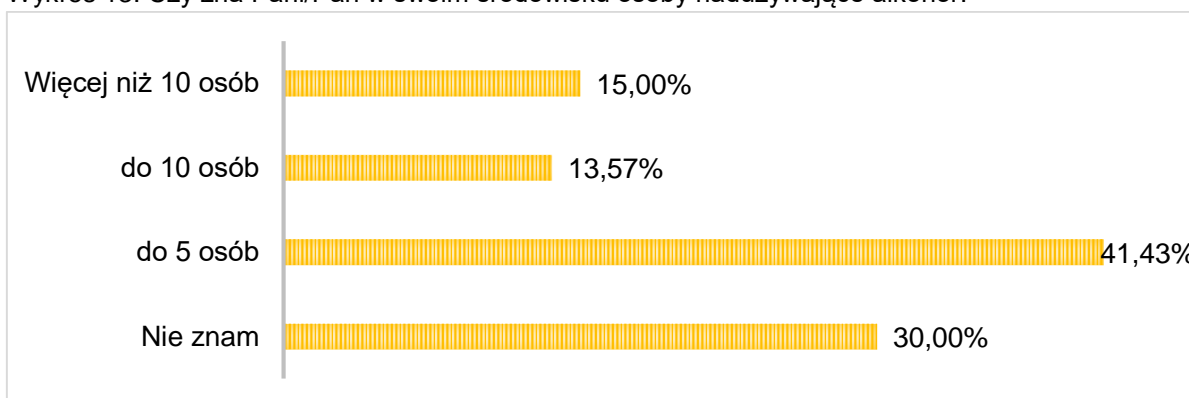
Osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji
	Gmina Łagiewniki: ok. 363–508 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Gmina Łagiewniki: ok. 387 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 48,57% badanych jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 22,86% bardzo powszechny. Z kolei, 15,00% uznało, że są to nieliczne przypadki. Według 5,00% taki problem nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 8,57% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

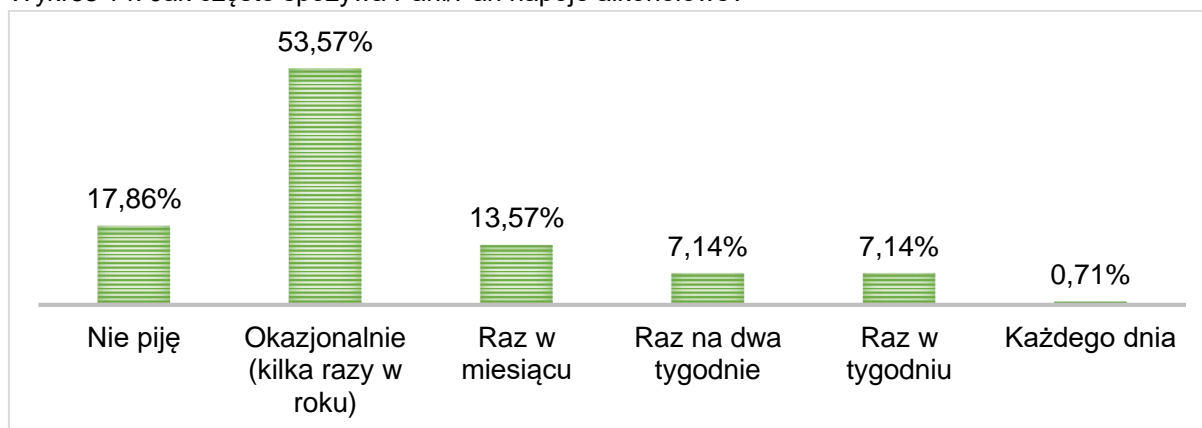
Idąc dalej, 55,00% uważa, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów potwierdzających znajomość w swoim otoczeniu osób nadużywających alkoholu, gdyż łącznie 70,00% z nich przyznało, że zna takie osoby, w tym: 41,43% zna do 5 takich osób, 13,57% do 10 takich osób, a 15,00% powyżej 10 takich osób. Pozostałe 30,00% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 53,57% respondentów spożywa alkohol okazjonalnie. Z kolei, 17,86% respondentów zadeklarowało abstynencję. Następnie 13,57% przyznało, iż ma to miejsce raz w miesiącu. Z kolei, 7,14% spożywa napoje alkoholowe raz na dwa tygodnie i tyle samo przyznało, iż zdarza się to raz w tygodniu, a pozostałe 0,71% spożywa alkohol każdego dnia.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Idąc dalej, 45,74% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 11,43% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Łącznie 28,57% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Ponadto, 41,43% respondentów zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują najczęściej na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, a kolejno na Punkt Konsultacyjno- Informacyjny, terapeutę uzależnień oraz Urząd Gminy Łagiewniki. Pozostałe 58,57% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Łagiewniki.

Z pozyskanych danych wynika, iż 18,29% uczniów klas piątych i szóstych oraz 33,33% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest

również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 i 12 lat. Warto zaznaczyć, iż 50,00% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie prezentują dość dobry poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii powołana jest do inicjowania działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Członkami Komisji są przedstawiciele Urzędu Gminy Łagiewniki, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, Policji, Szkoły, specjaliści z zakresu pedagogiki, terapii, profilaktyki uzależnień, przemocy domowej przeszkoleni w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W skład Komisji wchodzi 5 osób. Komisja obejmuje zasięgiem swojego działania teren Gminy Łagiewniki.

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021 wskazują, iż wzrosła liczba wniosków o leczenie odwykowe oraz przeprowadzonych rozmów motywujących, natomiast zmalała liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego. Na przestrzeni ostatnich lat nie przeprowadzono żadnej kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych.

Z pozyskanych danych wynika, iż członkowie GKRPA corocznie biorą udział w szkoleniach.

Tabela 12. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:

Działania GKRPAiPN		
posiedzenia GKRPAiPN (ogółem)	rok 2019	16
	rok 2020	15
	rok 2021	17
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2019	9
	rok 2020	18
	rok 2021	24
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2019	16
	rok 2020	12
	rok 2021	19
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2019	5
	rok 2020	4
	rok 2021	8
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2019	5
	rok 2020	3
	rok 2021	3
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2019	7
	rok 2020	29
	rok 2021	5
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2019	1
	rok 2020	2
	rok 2021	2

Punkt Konsultacyjno- Informacyjny, czynny jest w poniedziałki i środy. Punkt oferuje osobom potrzebującym wsparcia konsultacje indywidualne, w ramach których uzyskują pomoc psychologiczną. W ramach Punktu terapeuta uzależnień prowadzi spotkania indywidualne dla osób uzależnionych. Prowadzona jest również terapia dla osób współzależnionych. Ponadto, w poniedziałki przyjmuje terapeuta do spraw uzależnień, a w środy przyjmuje psychoterapeuta.

Do głównych zadań Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego należy:

- motywowanie osób uzależnionych, jak i współzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. poprzez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej),
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny,
- rozpoznawanie innych zagrożeń i patologii,
- udzielanie pomocy osobom współzależnym (członkom rodzin, bliskim, pozostającym w bezpośrednich interakcjach z alkoholikiem),
- prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej.

Z poniższych danych wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego.

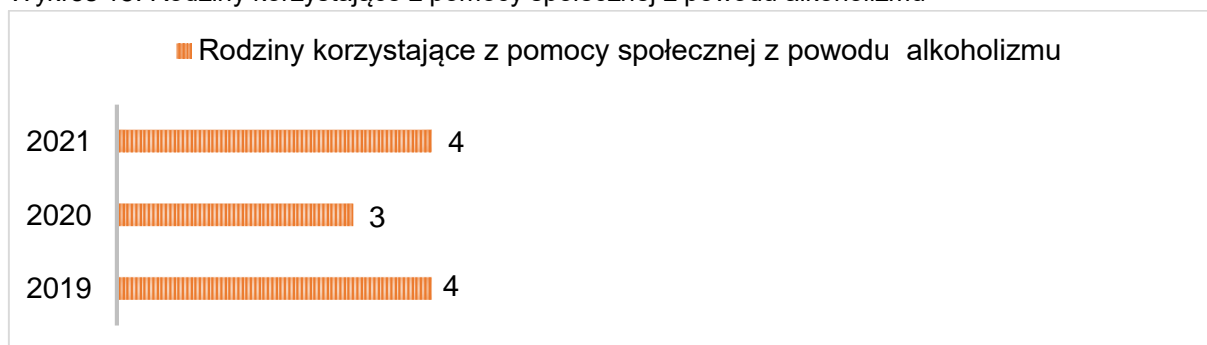
Tabela 13. Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w Łagiewnikach

Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego	
liczba rodzin korzystających z pomocy PK ogółem:	
rok 2019	12 rodzin
rok 2020	12 rodzin
rok 2021	17 rodzin
rodziny z problemem alkoholowym	
rok 2019	12 rodzin
rok 2020	12 rodzin
rok 2021	17 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Łagiewnikach

Zgodnie z danymi GOPS w Łagiewnikach, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)¹⁶.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy Łagiewniki, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 37,86% badanych. Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (74,29%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (88,57%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 10,71% respondentów, przy czym większość zadeklarowała, że był to jednorazowy kontakt (7,86%).

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 14,63% uczniów klas piątych i szóstych oraz 26,92% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 10,26% uczniów klas siódmych i ósmych. Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Również 10,26% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, iż posiada informacje gdzie i u kogo można kupić narkotyki. Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje

¹⁶ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Idąc dalej, 6,41% uczniów klas starszych przyznało, iż wie gdzie i u kogo kupić dopalacze. Ponadto, 16,67% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Do używania tego typu substancji przyznało się 6,41% uczniów klas starszych. Niepokojącym jest, iż 30,77% z nich przyznało, że nie posiada wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych używania dopalaczy.

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.¹⁷

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Choć dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Wśród uczniów klas piątych i szóstych najbardziej zauważalnym problemem jest nadmierne korzystanie z gier komputerowych oraz nałogowe korzystanie z telefonu wskazane po równo przez 21,95%, a kolejno nadmierne korzystanie z Internetu wskazane po równo przez 19,51%.

¹⁷ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

Z kolei, 30,77% uczniów klas siódmych i ósmych mierzy się z nadmiernym korzystaniem z Internetu, czyli sieciorholizmem. Z kolei, 23,08% przyznało, iż dotyczy ich nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego. Następnie 21,79% przyznało, że nadmierne korzysta z gier komputerowych, a 19,23% odczuwa nomofobię, czyli strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym. 17,95% przyznało, iż dotyczy ich zakupoholizm i tyle samo ma problem bigoreksją, czyli obsesją na punkcie umięśnionego ciała. Kilku uczniów wskazało na inne problemy m.in. na: depresję facebookowa, jedzeniolorholizm, hazard, uzależnienie od związków wirtualnych, ortoreksję, czyli obsesyjne spożywanie wyłącznie zdrowej żywności.

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci? Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Zapytano więc rodziców czy zauważyli u swojego dziecka problemy związane z uzależnieniami od czynności. W wyniku odpowiedzi okazało się, iż największy odsetek badanych rodziców tj. 43,24% wskazał, iż ich dzieci najczęściej dotyczy problem fonoholizmu, czyli nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Kolejno 35,14% respondentów zauważyło u swoich dzieci problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych, a 29,73% problem nadmiernego korzystania z Internetu.

Również badani nauczyciele wskazywali najczęściej, że ich uczniów dotyczy problem nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wybrało 69,23% respondentów. Kolejno wskazali na problem nadmiernego korzystania z Internetu oraz problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych.

Zarówno badani rodzice, jak i badani nauczyciele najczęściej oceniali swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą. Ponadto, 74,36% badanych nauczycieli przyznało, iż chcieliby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Również najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki okazał się problem nadmiernego korzystania z Internetu. Taką odpowiedź wskazało 37,14% badanych mieszkańców. Kolejno 32,86% mierzy się z fonoholizmem, a 20,00% przyznało, że dotyczy ich pracoholizm (uzależnienie od pracy). Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	20,00%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	32,86%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	37,14%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	11,43%
hazardem	2,86%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	8,57%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	7,14%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	2,86%

Ponadto, 30,00% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 25,71% przyznało, iż jest ona dobra, a 19,29% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 2,86% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie, a pozostałe 22,14% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują wyraźnie na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Łagiewniki. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 15. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2017	7 458 osób
rok 2018	7 449 osób
rok 2019	7 438 osób
rok 2020	7 287 osób
rok 2021	7 254 osoby
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2017	1 369 osób
rok 2018	1 352 osoby
rok 2019	1 338 osób
rok 2020	1 336 osób
rok 2021	1 333 osoby
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2017	4 383 osoby
rok 2018	4 337 osób
rok 2019	4 277 osób
rok 2020	4 088 osób
rok 2021	4 031 osób

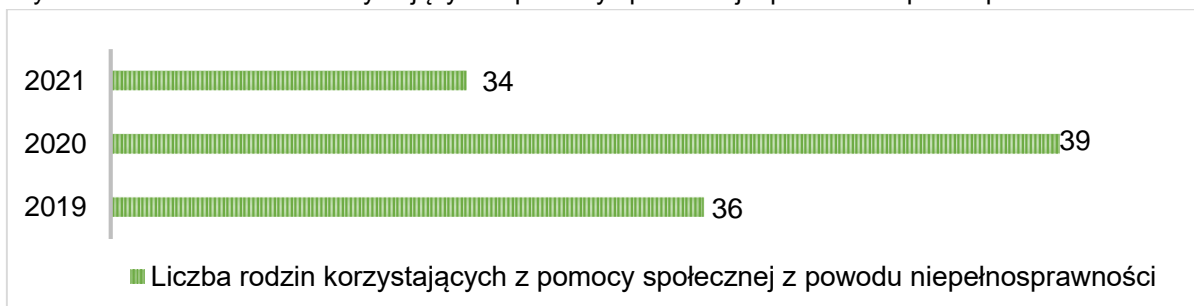
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2017	1 706 osób
rok 2018	1 760 osób
rok 2019	1 823 osoby
rok 2020	1 863 osoby
rok 2021	1 890 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

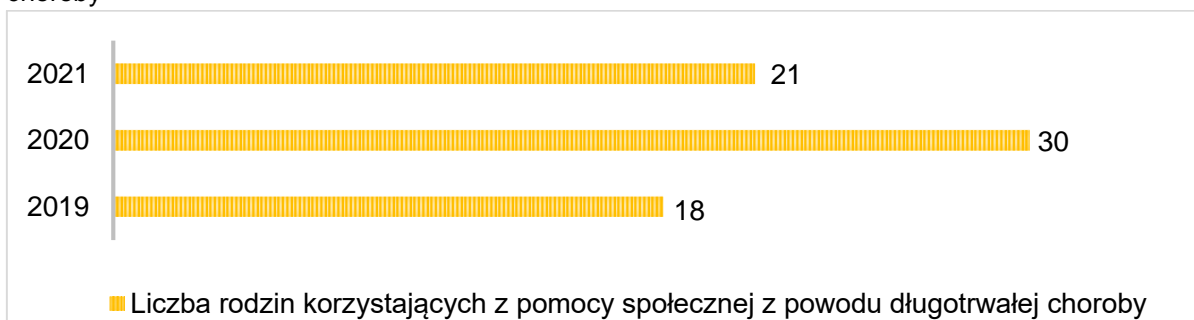
Zgodnie z danymi GOPS w Łagiewnikach, na przestrzeni lat 2019-2021 nieco zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2020 roku była najwyższa i wynosiła 30 rodzin.

Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie GOPS w Łagiewnikach

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Łagiewniki:

Program Wspieraj Seniora

W odpowiedzi na potrzeby osób w wieku powyżej 60 lat i więcej, w październiku 2020 roku został wdrożony Program „Wspieraj Seniora”. Program ma na celu wsparcie gmin w zakresie realizacji usług wsparcia na rzecz seniorów, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydują się na pozostanie w domu. W ramach realizacji programu do dnia 31.12.2021 r. przyjętych zostało 31 zgłoszeń od osób bądź rodzin, wśród których rozeznano potrzebę udzielenia pomocy. Faktycznie udzielono pomocy 17 osobom lub rodzinom. Udzielana pomoc polegała w szczególności na dostarczeniu produktów żywnościowych, zrealizowaniu recept, pomocy w dotarciu do lekarza, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, pomocy w zakupie opału oraz innych niezbędnych artykułów przemysłowych.

Program Wieloletni „Senior +” na lata 2021-2025

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach od kwietnia 2021 roku realizuje program poprzez utworzenie Klub „Senior+”. Placówka znajduje się przy ul. Lipowej 4. Klub został utworzony i współfinansowany w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 realizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Program obejmuje 30 osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60 lat i więcej. Poprzez umożliwienie im korzystania z szerokiego wachlarza zajęć z bardzo wielu dziedzin życia jakie zapewni program „Senior+” obserwujemy wzrost aktywności, mobilizacji do działania, wzrost odwagi i samooceny uczestników programu.

Placówka oferuje takie działania jak:

- zajęcia aktywizujące społecznie, usługi socjalne,
- zajęcia edukacyjne oraz kulturalne,
- wyjazdy, wycieczki,
- aktywność ruchową, zajęcia sportowo - rekreacyjne i fizjoterapię (zajęcia prowadzone przez fizjoterapeutę),
- zajęcia warsztatowe - plastyczne, artystyczne, rękodzieła, manualne, muzyczne, multi-medialne, trening kulinarny,
- gry i zabawy logiczne.

Działalność Klubu „Senior+” nie skupia się tylko w jego siedzibie. Zajęcia odbywają się też w innych miejscowościach na terenie gminy: Słupice, Oleszna, Jaźwina. Daje to możliwość częstszego uczestnictwa w zajęciach osobom, które mają problem z dojazdem do siedziby klubu. Klub działa bardzo prężnie, a grafiki zajęć na poszczególne miesiące są bardzo różnorodne i obszerne.

Stowarzyszenie Klub Seniora „Babie Lato”

Celem klubu jest aktywizowanie i organizowanie czasu wolnego osób starszych oraz w miarę możliwości wspieranie osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

Transport na szczepienia SARS-CoV-2

Na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego z dnia 1 października 2021r. Rozpoczęła się na terenie Gminy Łagiewniki realizacja organizacji wsparcia transportu (dowozu) do punktu szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 oraz organizacja telefonicznego punktu zgłoszeń potrzeb transportowych dla:

- osób niepełnosprawnych, tj. posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym o kodzie R lub N lub odpowiednio I grupę z w/w schorzeniami,

- osób mających obiektywne i niemożliwe do przewyciężenia we własnym zakresie trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień, w przypadku miast poniżej 10 tyś. osób, gmin miejsko-wiejskich oraz wiejskich,
- osób powyżej 70 roku życia, mających obiektywne i niemożliwe do przewyciężenia we własnym zakresie trudności w samodzielnym dotarciu do punktu szczepień, w przypadku miast powyżej 100 tyś. mieszkańców.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń;
- stażu;
- prac interwencyjnych;
- przygotowania zawodowego dorosłych;

- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
- studiów podyplomowych;
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
- bonu na zasiedlenie;
- bonu szkoleniowego;
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.¹⁸

Tabela 16. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi
---	---

¹⁸ Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie - informacje dla osób z niepełnosprawnościami

	<p>niepełnosprawnemu w pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
<p>Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne, brak dostępu do komunikacji autobusowej, trudności w przemieszczaniu się swobodnie, brak rehabilitacji, samotność, nadużywanie alkoholu, brak form spędzania czasu wolnego oraz zbyt małą możliwość integracji społecznych, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, brak wsparcia rodziny oraz na wykluczenie społeczne i izolację. Idąc dalej, łącznie 66,67% respondentów stwierdziło, że oferta gminy skierowana do osób z niepełnosprawnościami, w zakresie opieki, pomocy, wsparcia czy usług opiekuńczych jest wystarczająca. Z kolei, 33,33% ankietowanych było przeciwnego zdania.

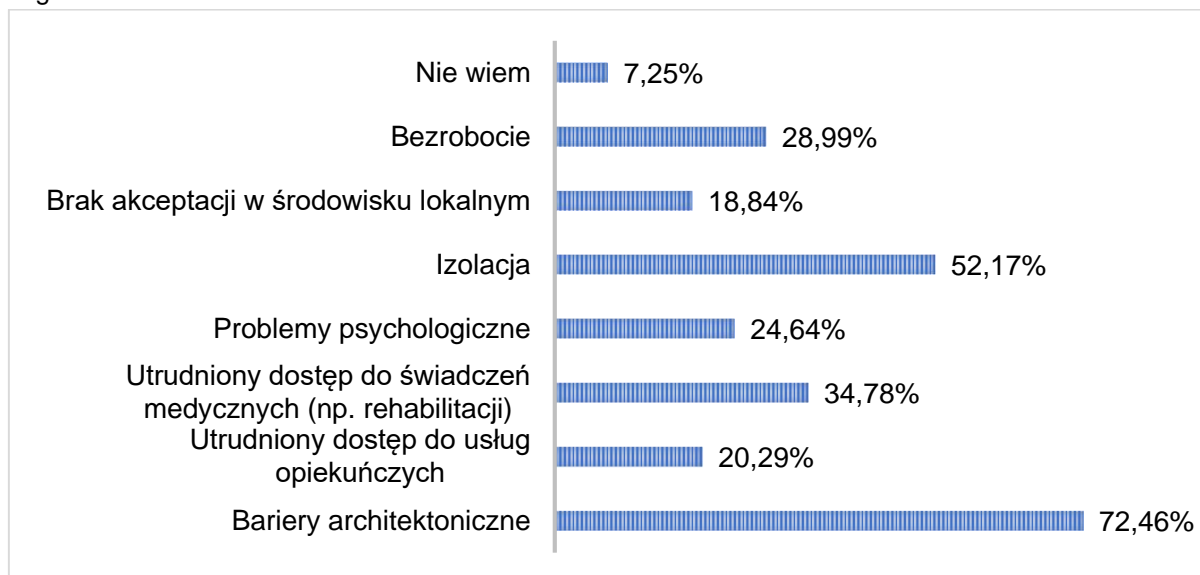
Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy GOPS wymieniali najczęściej samotność, brak kontaktu z innymi seniorami, ubóstwo, choroby lub inwalidztwo, trudności w dotarciu do lekarza oraz brak dostępu do lekarzy specjalistów, brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny, niepełnosprawność, wykluczenie, niską mobilność oraz na brak transportu, który uniemożliwia przemieszczanie się na terenie gminy i poza nią. Idąc dalej, wszyscy badani pracownicy GOPS przyznali, że oferta gminy w tym zakresie jest wystarczająca.

Według pracowników GOPS w wyniku pandemii COVID-19 najbardziej ucierpiały osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne i to do nich w pierwszej kolejności powinno się kierować wsparcie.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Łagiewniki wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 58,57% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 45,71% na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych. Zwrócono również uwagę na izolację (45,00%), bezrobocie (30,71%), brak akceptacji w środowisku lokalnym oraz problemy psychologiczne (25,00%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (16,43%) oraz na brak odpowiedniego transportu (0,71%).

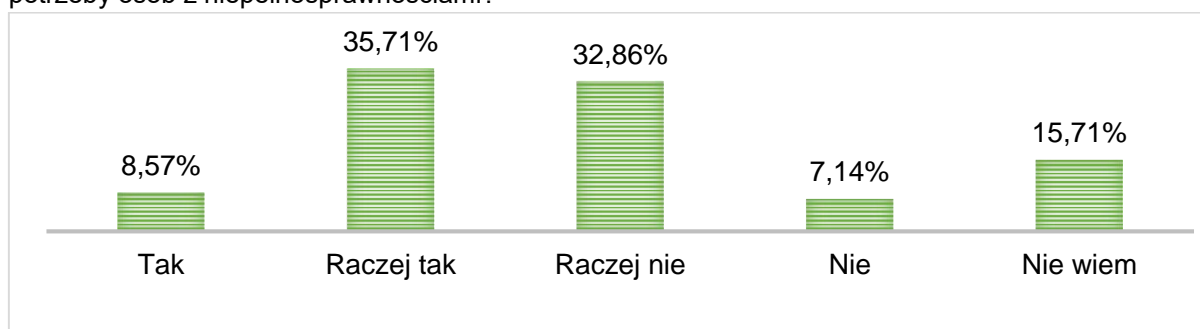
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w gminie?

Ponadto 35,71% przyznało, że działania podejmowane na terenie gminy Łagiewniki raczej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Kolejno 32,86% miało odmienne zdanie w tym temacie. Z kolei, 8,57% stwierdziło, że takie potrzeby są zdecydowanie uwzględniane, a 7,14% stwierdziło, iż nie są one uwzględniane. Pozostałe 15,71% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

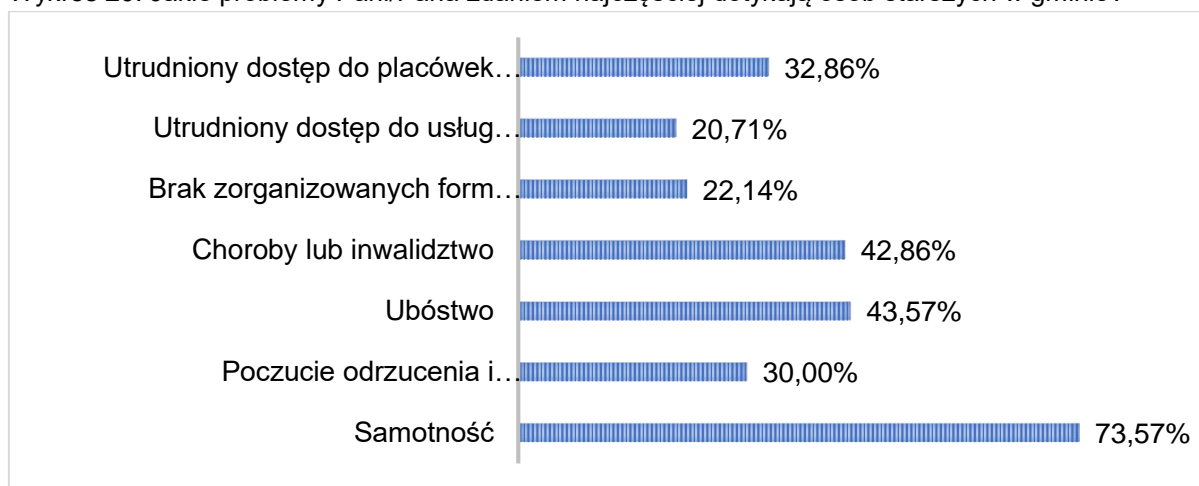
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali

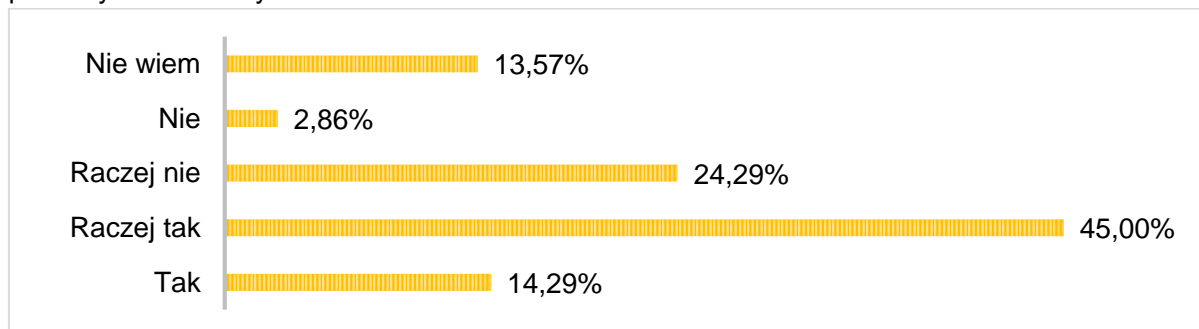
najczęściej na samotność (73,57%), ubóstwo (43,57%), choroby lub inwalidztwo (42,86%), jak również na utrudniony dostęp do placówek medycznych (32,86%). Zwrócono również uwagę na poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (30,00%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (22,14%) oraz na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (20,71%). Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?

Według 45,00% badanych mieszkańców, działania podejmowane na terenie gminy Łagiewniki raczej uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, 24,29% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Idąc dalej, 14,29% przyznało, iż działania na terenie gminy zdecydowanie uwzględniają takie potrzeby, a 2,86% przyznało, że zdecydowanie nie uwzględniają takich potrzeb. Pozostałe 13,57% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

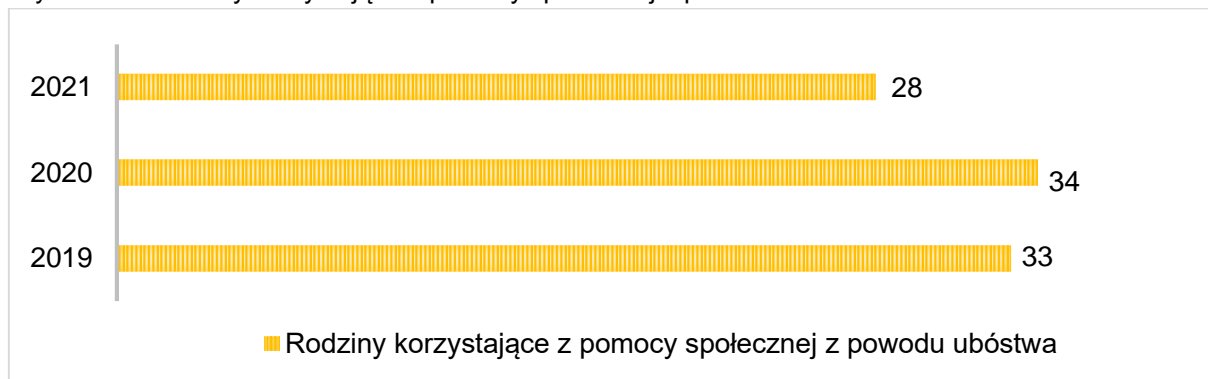
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczane, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS w Łagiewnikach, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zmalała. W 2020 roku zarejestrowano najwięcej rodzin korzystających z tego powodu z pomocy społecznej.

Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu gminy Łagiewnikach zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat wycieczek szkolnych). I tak, 56,41% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej, a kolejne 23,08% zaprzeczyło. Pozostałe 20,51% przyznało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka¹⁹.

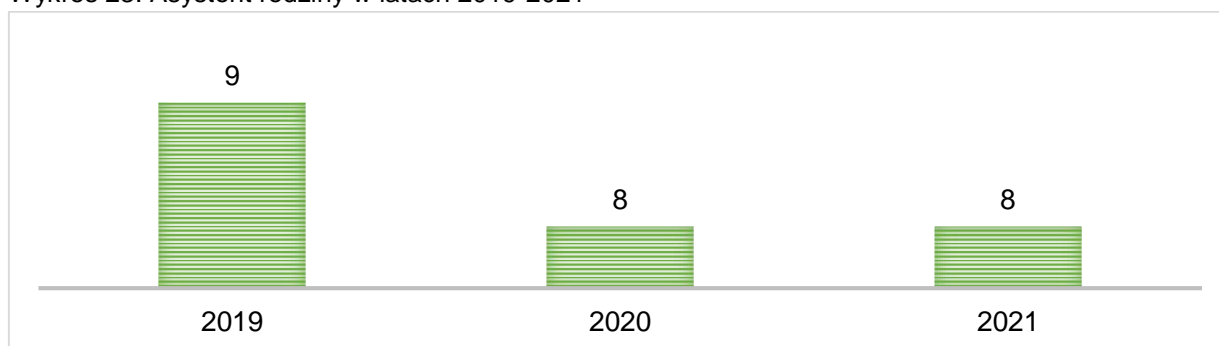
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

¹⁹ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Zakres realizowanych w ramach usługi zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego.

Na przestrzeni lat 2019-2021 nieco zmalała liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. W 2020 i 2021 roku było to 8 rodzin.

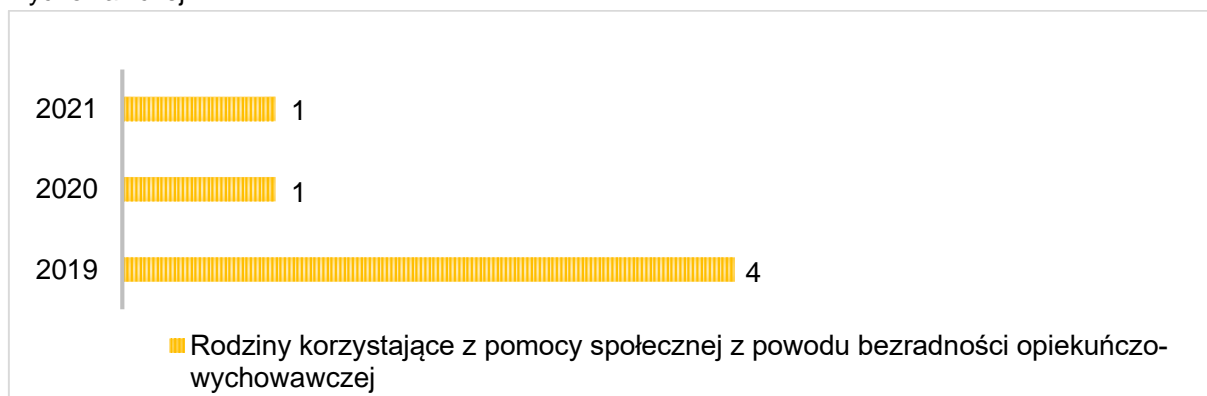
Wykres 23. Asystent rodziny w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Łagiewniki za 2021 rok

Analizując szczegółowe dane GOPS w Łagiewnikach z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej w 2020 i 2021 roku była najniższa.

Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łagiewnikach

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników GOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych jest najczęściej: niski poziom umiejętności wychowawczych, uzależnienia oraz niepełna rodzina. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na przemoc w rodzinie oraz niskie dochody.

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”²⁰.

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- **przemoc fizyczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary;
- **przemoc seksualną**, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności;

²⁰ Niebieska Linia - * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

- **przemoc psychiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem;
- **przemoc ekonomiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.²¹

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Łagiewniki

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów prezentujących różne dziedziny, współpracujących ze sobą w celu budowania lokalnego systemu wsparcia dla rodziny zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz zsynchronizowania i wypracowania standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przemocy.

Do pracy z konkretną rodziną powoływane są grupy robocze, w skład których wchodzi osoby bezpośrednio pracujące z konkretną rodziną lub znające jej sytuację. Skład grup roboczych może zmieniać się w zależności od bieżącej sytuacji rodziny, potrzeb i działań. Zadaniem grupy roboczej jest opracowanie planu pomocy i taki podział zadań między jej członków, by praca z rodziną przyniosła jak najlepsze efekty.

Analizując dane przekazane przez GOPS w Łagiewnikach można zauważyć, iż wzrosła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni lat 2019-2021. W 2020 roku była ona jednak najwyższa. W roku 2020 liczba utworzonych Grup Roboczych oraz liczba rodzin oraz osób objętych pomocą Grup Roboczych była najwyższa.

²¹ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 4 posiedzenia;
- rok 2020: 4 posiedzenia;
- rok 2021: 4 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 16 rodzin;
- rok 2020: 27 rodzin;
- rok 2021: 22 rodziny.

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem:

- rok 2019: 47 osób;
- rok 2020: 93 osoby;
- rok 2021: 70 osób.

Liczba utworzonych Grup Roboczych:

- rok 2019: 12 Grup Roboczych;
- rok 2020: 20 Grup Roboczych;
- rok 2021: 14 Grup Roboczych.

Liczba posiedzeń Grup Roboczych:

- rok 2019: 39 posiedzeń;
- rok 2020: 86 posiedzeń;
- rok 2021: 57 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych:

- rok 2019: 16 rodzin;
- rok 2020: 27 rodzin;
- rok 2021: 22 rodziny.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych ogółem:

- rok 2019: 47 osób;
- rok 2020: 93 osoby;
- rok 2021: 70 osób.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (kobiety):

- rok 2019: 17 kobiet;
- rok 2020: 29 kobiet;
- rok 2021: 19 kobiet.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (mężczyźni):

- rok 2019: 19 mężczyzn;
- rok 2020: 37 mężczyzn;
- rok 2021: 31 mężczyzn.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (nieletni):

- rok 2019: 11 nieletnich;
- rok 2020: 27 nieletnich;
- rok 2021: 19 nieletnich.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2020 roku. Ponadto w 2020 roku liczba zakończonych procedur była również najwyższa na przełomie ostatnich trzech lat.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2019-2021:**Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:**

- Rok 2019: 2 formularze „Niebieskich Kart-A”;
- Rok 2020: 3 formularze „Niebieskich Kart-A”;
- Rok 2021: 3 formularze „Niebieskich Kart-A”.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C” przez członków

Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- Rok 2019: 10 formularzy „Niebieskich Kart-C”;
- Rok 2020: 28 formularzy „Niebieskich Kart-C”;
- Rok 2021: 12 formularzy „Niebieskich Kart-C”.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D” przez członków

Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- Rok 2019: 12 formularzy „Niebieskich Kart-D”;
- Rok 2020: 31 formularzy „Niebieskich Kart-D”;
- Rok 2021: 18 formularzy „Niebieskich Kart-D”.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- Rok 2019: 16 rodzin;
- Rok 2020: 27 rodzin;
- Rok 2021: 22 rodziny.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w danym roku:

- Rok 2019: 12 rodzin;
- Rok 2020: 20 rodzin;
- Rok 2021: 14 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem:

- Rok 2019: 12 zakończonych procedur;
- Rok 2020: 20 zakończonych procedur;
- Rok 2021: 15 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie:

- Rok 2019: 7 zakończonych procedur;
- Rok 2020: 12 zakończonych procedur;
- Rok 2021: 3 zakończone procedury.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- Rok 2019: 3 zakończone procedury;
- Rok 2020: 8 zakończonych procedur;
- Rok 2021: 12 zakończonych procedur.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa. Ponadto na przestrzeni lat 2019-2021 osoby najczęściej korzystały z poradnictwa socjalnego.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa (ogółem):

- Rok 2019: 38 osób;
- Rok 2020: 49 osób;
- Rok 2021: 4 osoby.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego:

- Rok 2019: 1 osoba;
- Rok 2020: 9 osób;
- Rok 2021: 2 osoby.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego:

- Rok 2019: 38 osób;
- Rok 2020: 30 osób;
- Rok 2021: 1 osoba.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa zawodowego i rodzinnego:

- Rok 2019: 0;
- Rok 2020: 10 osób;
- Rok 2021: 1 osoba.

Tabela 17. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Liczba szkoleń	
Rok 2019	2 szkolenia
Rok 2020	1 szkolenie
Rok 2021	1 szkolenie

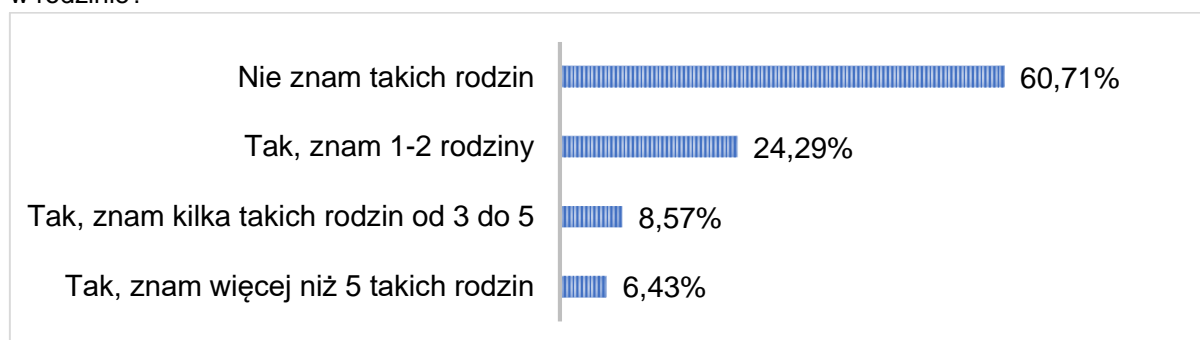
Na przestrzeni lat 2019-2021 żadna rodzina nie korzystała z pomocy społecznej z powodu przemocy.

Ponadto, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie prowadzi liczne działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Poradnie oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej świadczą pomoc w zakresie:

- grup wsparcia dla ofiar przemocy
- poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego
- poradnictwa prawnego
- poradnictwa terapeutycznego
- rozwijania kompetencji rodzicielskich
- oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 39,29% ankietowanych mieszkańców gminy zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, w tym: 24,29% zna 1-2 takie rodziny, 8,57% zna od 3 do 5 takich rodzin, a 6,43% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 60,71% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Ponadto, 12,14% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec. Kilku badanych mieszkańców nie wskazało sprawcy przemocy wobec nich. Idąc dalej, 40,71% badanych mieszkańców potrafi wskazać instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Był to najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policja.

Idąc dalej, 78,57% badanych mieszkańców przyznało, iż rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych wobec swoich dzieci. Z kolei, 15,00% przyznało, że rodzice mogą karać swoje dzieci, jeśli inne metody zawodzą. Według 2,86% rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 3,57% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

Ponadto, łącznie 51,28% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami. W ankiecie pojawiły się również pytania dotyczące oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 80,49% uczniów klas piątych i szóstych oraz 75,64% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 6,10% uczniów klas piątych i szóstych oraz 6,41% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób

zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka²².

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 56,76% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a 27,03% upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Kilku rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Żaden z rodziców nie przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie, zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar jedyne deklaracje dotyczyły tego, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku (21,62%).

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu gminy uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców (78,38%). Z kolei, 10,81% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

W drodze badania okazało się również, że 62,16% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 21,62% wyraziło zdanie przeciwne, a 16,22% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

²² Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż 21,62% ankietowanych zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Kolejno 10,81% przyznało, iż zna od 3 do 5 takich rodzin i tyle samo zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 56,76% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Łagiewniki, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem. Wśród uczniów klas piątych i szóstych, 18,29% badanych przyznało się do spożywania alkoholu, a 15,85% do palenia papierosów. W grupie uczniów klas siódmych i ósmych wskaźniki te były zdecydowanie wyższe.

Tabela 18. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	18,29%	33,33%
palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	15,85%	30,77%

Co więcej wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Takie sytuacje potwierdziło 50,00% uczniów klas siódmych i ósmych mających za sobą inicjację alkoholową oraz 58,33% uczniów mających za sobą inicjację nikotynową. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Znajomości te poszerzają się wraz z wiekiem badanych uczniów.

Tabela 19. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	51,22%	80,77%
palenie papierosów	62,20%	54,02%
zażywanie narkotyków	14,63%	26,92%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół z terenu gminy Łagiewniki. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem ten jest dość mocno rozpowszechniony wśród uczniów, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz picia alkoholu i palenia papierosów.

Tabela 20. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	33,33%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	56,41%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	10,26%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	15,38%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	61,54%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	23,08%

papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	5,13%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	82,05%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	12,82%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	28,21%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	71,79%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, większość określiło ją jako trudną lub nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Dwóch badanych nauczycieli przyznało natomiast, że uczniowie proszą starszych uczniów o zakup alkoholu.

Ponadto, większość nauczycieli uczestniczących w badaniu, pozytywnie oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.

Większość nauczycieli jest zdania, że są raczej odpowiednio przygotowani do udzielenia pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Niepokojącym jest, iż 74,36% nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem. Z kolei, 7,69% zaprzeczyło, a pozostałe 17,95% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e- narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 46,15% posiada wiedzę na ten temat, natomiast 53,85% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Zdecydowana większość nauczycieli tj. 89,74% przyznało również, że szkoły zapewniają odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. Odmiennie zdanie w tym zakresie wyraziło 5,13% respondentów i tyle samo badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W opinii zdecydowanej większości respondentów tj. 97,44% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca. Ponadto 79,49% nauczycieli było zdania, iż szkoły dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicy szkolnej.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji²³.

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu gminy Łagiewniki, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 78,38% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 18,92% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim

²³ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

dzieckiem. Pozostałe 2,70% przyznało, iż nie ma stałego kontaktu z dzieckiem, ze względu na inne obowiązki.

Idąc dalej, 37,84% z nich odpowiedziało, że ich dzieci chętnie z nimi rozmawiają i dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a pozostałe 62,16% badanych stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim.

Zapytano również rodziców ile przeciętnie czasu dziennie spędza ich dziecko przed komputerem. Najliczniejsze (67,57%) okazały się odpowiedzi wskazujące na od 1 do 3 godzin dziennie.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, 70,27% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 29,73% przyznało, iż ich dzieci mają kłopoty w szkole i najczęściej wskazywali na problemy z nauką oraz problemy z rówieśnikami.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 29,73% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko, 24,32% zadeklarowało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu, a 2,70% stwierdziło, że jest to częsta sytuacja. Pozostałe 43,24% zaprzeczyło takim sytuacjom.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, prawie wszyscy tj. 91,89% zaprzeczyli. Z kolei, dwóch badanych rodziców podejrzewa, że taka sytuacja miała miejsce. Pozostałe 2,70% nie miało wiedzy w tym temacie. W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, prawie wszyscy rodzice udzielili odpowiedzi przeczącej (97,30%). Pozostałe 2,70% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi. Ponadto, wszyscy rodzice zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających-narkotyków lub dopalaczy.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów o to, czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Zdecydowana większość respondentów tj. 89,19% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 10,81% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać, czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 67,57% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Pozostałe 32,43% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 21,62% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół i tyle samo stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 56,76% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym: 35,14% robi to bardzo często, a 59,46% zadeklarowało, że rozmawia, ale rzadko. Pozostałe 5,41% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 54,05% respondentów potwierdziło wiedzę w tym zakresie, natomiast pozostałe 45,95% zaprzeczyło.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 40,54% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, a 27,03% miało przeciwne zdanie w tym temacie. Pozostałe 32,43% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Idąc dalej, 40,54% respondentów uznało, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest niewystarczająca, a 35,14% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 24,32% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Następnie 43,24% respondentów zadeklarowało, iż zna w swoim środowisku instytucje pomagające osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 56,76% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Jako kluczowe respondenci wskazali organizowanie dla dzieci różnych form spędzania czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów, a także organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem. Następnie, zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. Kilku rodziców wskazało również inne działania m. in. organizowanie spotkań z ludźmi, którzy mieli do czynienia z uzależnieniami.

Przemoc rówieśnicza

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 26,83% uczniów klas piątych i szóstych oraz 39,74% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Ponadto 18,29% klas młodszych oraz 26,92% klas starszych przyznało, iż w szkole są uczniowie, przed którymi badani odczuwają lęk. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku. Wielu uczniów spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, jak również wielu uczestniczyło w czynnym akcie przemocy.

Tabela 21. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spotykane przejawy przemocy poza szkołą	24,39%	26,92%
czynne uczestnictwo w aktach przemocy	23,17%	20,51%

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniło się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, 47,56% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 35,89% uczniów klasy siódmej i ósmej odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga.

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 52,44% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 61,54% uczniów klas starszych.

W trakcie badania ankietowego wśród uczniów zostały również poruszone zagadnienia związane z występującym coraz częściej w środowisku młodych osób zjawiskiem hejtu. Jak wynika z pozyskanych danych, bez względu na wiek większość ankietowanych przyznała, iż jest to dla nich mowa nienawiści, której konsekwencje mogą być bardzo negatywne. Ponadto, wielu uczniów potwierdziło, że spotkało się z tym zjawiskiem w swoim środowisku szkolnym, w tym część doświadczyła hejtu osobiście.

Tabela 22. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym

Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym	
tak, doświadczyłem tego osobiście	
uczniowie klas piątych i szóstych	25,61%
uczniowie klas siódmych i ósmych	41,03%
tak, ale nie doświadczyłem tego osobiście	
uczniowie klas piątych i szóstych	32,93%
uczniowie klas siódmych i ósmych	30,77%
nie, to zjawisko nie występuje w naszym środowisku szkolnym	
uczniowie klas piątych i szóstych	9,76%
uczniowie klas siódmych i ósmych	12,82%
nie wiem	
uczniowie klas piątych i szóstych	31,71%
uczniowie klas siódmych i ósmych	15,38%

Występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów potwierdzają również uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele. Łącznie 92,31% badanych potwierdziło takie sytuacje. Ponadto, prawie wszyscy ankietowani przyznali, iż wiedzą jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy pomiędzy uczniami.

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Łagiewniki. Z pozyskanych danych wynika, że zdecydowana większość ankietowanych uczniów poszczególnych klas wie, czym jest cyberprzemoc. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 23. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
doświadczenie cyberprzemocy	43,90%	55,13%
stosowanie cyberprzemocy	9,76%	21,79%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Uzyskany wynik jest bardzo niepokojący, gdyż 87,80% uczniów klas piątych i szóstych oraz 85,90% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

W drodze badania przeprowadzonego wśród rodziców uczniów okazało się, że prawie wszyscy z nich mają świadomość czym jest zjawisko cyberprzemocy.

Ponadto, 40,54% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy w otoczeniu swojego dziecka, a 10,81% przyznało, iż ich dziecko było ofiarą cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie gminy Łagiewniki, obejmuje lata 2017-2021. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w styczniu 2023 roku.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno- bytowej rodzin.

Przeprowadzona w oparciu o dane z GOPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy z terenu gminy Łagiewniki wskazała, że były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z niepełnosprawnością oraz ubóstwem. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy społecznej były: długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Wśród rzadko występujących powodów udzielania pomocy społecznej wyróżnić należy: potrzebę ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, zdarzenie losowe oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Na przestrzeni lat 2017-2021 zaobserwowano zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych. Ponadto, na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosła ogólna liczba osób

pracujących w gminie o 8,57%. Jednakże to w 2019 roku odnotowano najwyższą liczbę osób pracujących. W 2021 roku na 1000 ludności ogółem w gminie pracowało 86 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łagiewniki wskazuje na charakterystyczne cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Wynika z tego, że wyzwaniem m.in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych.

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki wskazały, iż najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 3,64. Ponadto, dla 48,57% badanych jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 22,86% bardzo powszechny. Ponadto wielu uczniów niezależnie od grupy wiekowej przyznało, iż miało już kontakt z alkoholem. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy.

Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazły się: problem ubóstwa, problem bezrobocia oraz problem narkomanii. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów. Wśród nich znalazły się problemy tj.: inflacja, ceny żywności, alienacja społeczna oraz słabo rozwinięta komunikacja, brak ścieżek oraz chodników i zaniedbane drogi gminne.

Badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę instytucji kulturalnych na terenie gminy, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty opieki zdrowotnej. Ponadto, zarówno

pracownicy GOPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się na terenie gminy seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami.

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii dotyczy mieszkańców z terenu gminy Łagiewniki. Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż dla 21,43% jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 7,86% jest to problem powszechny. Ponadto, 25,71% czyli ponad ¼ badanych zna osoby, które zażywają narkotyki.

Na terenie gminy Łagiewniki zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 39,29% ankietowanych mieszkańców gminy zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 12,14% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania.

Ponadto, w każdej grupie badawczej zauważono problemy z uzależnieniami behawioralnymi. Największe odsetki w każdej grupie badawczej wskazywały przede wszystkim na problem z nałogowym używaniem telefonu oraz problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu. W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Pozytywnym jest, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia w gminie. Jedynie 3,57% wyraziło swoje niezadowolenie w powyższej kwestii.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej gminy Łagiewniki oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts)- uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses)- uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities)- uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w gminie Łagiewniki;
- zagrożeń (z ang. threats)- uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w gminie Łagiewniki oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla gminy Łagiewniki uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łagiewnikach sp. z o.o, oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna w Jażwinie oraz filia w Łagiewnikach.
- Działalność punktu rehabilitacji oraz punktu fizjoterapii na terenie gminy.
- Działalność gabinetów stomatologicznych.
- Działalność prywatnego gabinetu ortodontycznego w Jażwinie oraz prywatnego gabinetu ortopedycznego w Łagiewnikach.
- Działalność dwóch ogólnodostępnych aptek na terenie gminy.
- Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.

Słabe strony

- Brak opieki całodobowej.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Rosnąca liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ oraz pielęgniarek.
- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.
- Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne oraz niepieniężne).
- Funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na GOPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.
- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
- Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wczesna inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży (deklarowany w badaniu ankietowym wiek 11 i 12 lat).
- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 70,00% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (45,71% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (11,43% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (28,57% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii na terenie gminy.
- Znajomość miejsc gdzie można zdobyć narkotyki (11,43% badanych mieszkańców potwierdziło taką wiedzę).

- Znajomość osób, które zażywają narkotyki (25,71% badanych mieszkańców zna osoby zażywające narkotyki).
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (10,71% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zagrożenia

- Ograniczona ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Prężnie rozwijająca się strefa inwestycyjna.
- Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Zwiększająca się liczba osób pracujących.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wzrost liczby osób bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

EDUKACJA

Mocne strony

- Funkcjonowanie Publicznego Przedszkola „Na Akacyjnym Wzgórzu” w Łagiewnikach.
- Funkcjonowanie dwóch szkół podstawowych wraz z oddziałami przedszkolnymi.
- Budowa nowego publicznego przedszkola na terenie gminy.
- Funkcjonowanie niepublicznego żłobka „Szczęśliwa Kraina”.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna na terenie gminy.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy.
- Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów.
- Wystarczająca ilość miejsc w świetlicach szkolnych.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3.
- Brak szkół ponadpodstawowych na terenie gminy.
- Brak wystarczającej oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (w szczególności zajęć bezpłatnych).

Szanse

- Zwiększająca się liczba miejsc opieki przedszkolnej na terenie gminy.
- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Wieloletniego Programu „Senior +” na lata 2021-2025.
- Funkcjonowanie Stowarzyszenia Klub Seniora „Babie Lato”.
- Funkcjonowanie Programu Wspieraj Seniora.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób starszych, jak również osób z niepełnosprawnościami.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Niewystarczająco ocenione przez mieszkańców działania w gminie na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby niepełnosprawne w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy gminy Łagiewniki wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie ochrony zdrowia (49,29%) oraz przeciwdziałania alkoholizmowi (24,29%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na wsparcie osób starszych (23,57%), przeciwdziałanie narkomanii (22,14%) oraz pomoc osobom niepełnosprawnym (17,86%).

Tabela 24. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

49,29%	ochrona zdrowia
24,29%	przeciwdziałanie alkoholizmowi
23,57%	wsparcie osób starszych
22,14%	przeciwdziałanie narkomanii
17,86%	pomoc osobom niepełnosprawnym
14,29%	zapewnienie opieki w żłobkach ograniczanie bezrobocia zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
12,14%	przeciwdziałanie ubóstwu
10,00%	wspieranie rodzin wielodzietnych

8,57%	przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie
3,57%	zapewnienie opieki przedszkolnej zapobieganie bezdomności
1,43%	ochrona macierzyństwa
0,71%	inny obszar: brak komunikacji publicznej

MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku gminy w perspektywie najbliższych 5 lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej gminy.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Łagiewniki została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Łagiewniki w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia na terenie gminy.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania podejmowane dla realizacji poszczególnych celów są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania projektu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2021 rok, natomiast na wartość docelową 2027 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny;
- 1.1.2 Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych;
- 1.1.5 Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych dla rodzin dysfunkcyjnych.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- 1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- 1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- 1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- 1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- 1.4.2 Realizacja programów zdrowotnych;
- 1.4.3 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łagiewnikach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psychologzy i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze, którym GOPS udzielił pomocy;
- Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

CEL STRATEGICZNY 1- Wsparcie rodziny**Wskaźnik:** Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS**Wartość początkowa:** 92 rodziny**Wartość docelowa:** spadek**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej**Wartość początkowa:** 1 rodzina**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych**Wartość początkowa:** 1 069 rodzin**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną**Wartość początkowa:** 17 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze, którym GOPS udzielił pomocy
Wartość początkowa: 11 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny
Wartość początkowa: 8 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR
Wartość początkowa: 1 61 rodzin
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych
Wartość początkowa: 51 inicjatyw
Wartość docelowa: min. 20 inicjatyw na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, UG, GOKBiS, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe
Wartość początkowa: 43 nauczycieli
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba inwestycji na rzecz szkół
Wartość początkowa: 4 inwestycje
Wartość docelowa: min. 1 w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego
Wartość początkowa: 460 dzieci
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: Szkoły podstawowe z terenu gminy
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
Wartość początkowa: 404 dzieci
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: Szkoły podstawowe z terenu gminy
Wskaźnik: Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi
Wartość początkowa: 3 500 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS, NFZ, ośrodki zdrowia z terenu gminy
Wskaźnik: Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
Wartość początkowa: 2 przedsięwzięcia
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, NFZ, ośrodki zdrowia z terenu gminy
Wskaźnik: Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych
Wartość początkowa: 5 programów
Wartość docelowa: min. 1 program na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, NFZ, ośrodki zdrowia z terenu gminy

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- 2.1.2 Diagnozowanie, monitorowanie i wdrażanie procedur zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, w tym dla osób z grup szczególnego ryzyka;
- 2.1.3 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej GOPS;
- 2.1.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.5 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.3 Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych;
- 2.2.4 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.5 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.6 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
- 2.2.7 Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów);
- 2.2.8 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: niepełnosprawnych; młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy; długotrwale bezrobotnych;

2.2.9 Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie gminy;

2.2.10 Prowadzenie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości.

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

2.3.1 Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością;

2.3.2 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy w Łagiewnikach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych;
- Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;

- Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych;
- Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

CEL STRATEGICZNY 2- Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa

Wartość początkowa: 28 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem

Wartość początkowa: 36 dzieci

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin

Wartość początkowa: 2 inicjatywy

Wartość docelowa: 2 inicjatywy na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole
Wartość początkowa: 36 dzieci
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób bezrobotnych
Wartość początkowa: 106 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba osób długotrwale bezrobotnych
Wartość początkowa: 46 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
Wartość początkowa: 15 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia
Wartość początkowa: 2 inicjatywy
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP, GOPS
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych
Wartość początkowa: 6

Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo
Wartość początkowa: 26 kursów
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego
Wartość początkowa: 16 osób
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych
Wartość początkowa: 2 projekty
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej
Wartość początkowa: 1 osoba
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy
Źródło danych: PUP

Wskaźnik: Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności
Wartość początkowa: 2 rodziny
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej
Wartość początkowa: 1 osoba
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom i przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.2 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.3 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.4 Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla osób współuzależnionych;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień;
- 3.1.7 Wsparcie działalności szkół, Policji, Ośrodków Zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- 3.1.8 Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.9 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.10 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach;
- 3.1.11 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie gminy;
- 3.2.2 Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;

- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);
- 3.2.4 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- 3.2.5 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla sprawców przemocy w rodzinie;
- 3.2.6 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3.2.7 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- 3.2.8 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- 3.2.9 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- 3.2.10 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łagiewnikach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym diagnoza wszelkich uzależnień oraz diagnoza zjawiska przemocy;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba osób objętych pracą socjalną;
- Liczba osób skierowanych do GKRPA;
- Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach;
- Liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;

- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY 3- Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Wskaźnik: Liczba opracowanych diagnoz problemów społecznych, w tym diagnoza wszelkich uzależnień oraz diagnoza zjawiska przemocy

Wartość początkowa: 0

Wartość docelowa: 2 raporty w okresie trwania Strategii w latach 2024 i 2027

Źródło danych: GOPS, pełnomocnik wójta ds. uzależnień

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień

Wartość początkowa: 4 rodziny

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób objętych pracą socjalną

Wartość początkowa: 70 osób

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób skierowanych do GKRPAiPN

Wartość początkowa: 8 osób

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN

Wskaźnik: Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Wartość początkowa: 8 działań

Wartość docelowa: min. 1 na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN
Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia
Wartość początkowa: 3 kampanie
Wartość docelowa: min. 2 kampanie w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych
Wartość początkowa: 5 pakietów
Wartość docelowa: 5 pakietów na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień
Wartość początkowa: 1 impreza
Wartość docelowa: 1 impreza na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN
Wskaźnik: Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkole
Wartość początkowa: 3 programy
Wartość docelowa: min. 1 program na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN
Wskaźnik: Liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego
Wartość początkowa: 17 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: Punkt Konsultacyjno- Informacyjny

Wskaźnik: Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 2 szkolenia
Wartość docelowa: 1 szkolenie na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPAiPN, ZI
Wskaźnik: Liczba założonych Niebieskich Kart
Wartość początkowa: 14 wszczętych procedur Niebieskich Kart
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, ZI
Wskaźnik: Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty
Wartość początkowa: 14 interwencji
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: ZI, Policja
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 3 kampanie
Wartość docelowa: min. 1 na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS, placówki oświatowe

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb tych osób;
- 4.1.2 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.3 Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez GOPS;
- 4.1.4 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- 4.1.5 Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin;
- 4.1.6 Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.7 Wsparcie Stowarzyszenia Klub Seniora „Babie Lato”;
- 4.1.8 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.9 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.10 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.11 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Łagiewnikach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki kulturalne.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami objętych pracą socjalną;
- Liczba osób uczestniczących do Stowarzyszenia Klub Seniora „Babie Lato”;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

Wskaźnik: Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy

Wartość początkowa: 0

Wartość docelowa: 1 w okresie trwania Strategii

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi

Wartość początkowa: 13 osób

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności

Wartość początkowa: 34 rodziny

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby

Wartość początkowa: 21 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
Wartość początkowa: 2 kampanie
Wartość docelowa: 1 kampania na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych
Wartość początkowa: 2 inwestycje
Wartość docelowa: min. 1 inwestycja w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 17 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób uczestniczących do Stowarzyszenia Klub Seniora „Babie Lato”
Wartość początkowa: 80 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół
Wartość początkowa: 16 dzieci
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami
Wartość początkowa: 1 działanie

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: UG, GOPS
Wskaźnik: Liczba wolontariuszy
Wartość początkowa: 70 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach
Wartość początkowa: 0 osób
Wartość docelowa: Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy
Źródło danych: PUP

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności gminy jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób niepełnosprawnych;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawdłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki;
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń;
- ocena ryzyka oraz zagrożenia;
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia;
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 25. Analiza ryzyka dla gminy Łagiewniki

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	niski
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	średni
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania	angażowanie mieszkańców Gminy Łagiewniki w działania w ramach programów	niski

	Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	niski
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 26. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagiewniki na lata 2023-2027

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2023 rok	4.130.900 zł
2024 rok	4.309.095 zł
2025 rok	4.524.549 zł
2026 rok	4.750.776 zł
2027 rok	4.988.314 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy w Łagiewnikach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach, Powiatowy Urząd Pracy w Dzierżoniowie.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łagiewniki będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagiewnikach.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Łagiewnikach.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Współpracy Gminy Łagiewniki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027, dostępny będzie na stronach internetowych:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagiewnikach,
- Urzędu Gminy w Łagiewnikach.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronach internetowych wraz z załącznikami.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki na lata 2023-2027, to najważniejszy dokument Gminy Łagiewniki stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej. Określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łagiewniki jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Łagiewniki w latach 2017-2021	19
Tabela 2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy	23
Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.	30
Tabela 4. Przestępstwa na terenie gminy.....	31
Tabela 5. Liczba osób pracujących w gminie Łagiewniki w latach 2017-2021.....	42
Tabela 6. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Łagiewniki.....	46
Tabela 7. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej..	51
Tabela 8. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	52
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	53
Tabela 10. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Łagiewniki w latach 2017-2021	55
Tabela 11. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	58
Tabela 12. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:	62
Tabela 13. Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w Łagiewnikach	64
Tabela 14. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	69
Tabela 15. Podział mieszkańców ze względu na wiek	70
Tabela 16. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	75
Tabela 17. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	91
Tabela 18. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	95
Tabela 19. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	96
Tabela 20. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	96
Tabela 21. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	102
Tabela 22. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym.....	103
Tabela 23. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	104

Tabela 24. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	117
Tabela 25. Analiza ryzyka dla gminy Łagiewniki.....	145
Tabela 26. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagiewniki na lata 2023-2027	147

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny gminy Łagiewniki w powiecie dzierzoniowskim	18
Rysunek 2. Zarys terytorialny gminy Łagiewniki	18

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki na 2021 rok.....	19
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2021	21
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	25
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?	27
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ..	35
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	35
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	36
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021	44
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?.....	47
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?.....	48
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	56
Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	57
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu? 59	
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	60
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	64
Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	71

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	71
Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w gminie?	78
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	78
Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?	79
Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?	79
Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	81
Wykres 23. Asystent rodziny w latach 2019-2021	83
Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej	83
Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?	91

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. CBOS, Raport Młodzież 2018, Warszawa 2019;
3. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
4. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
5. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
6. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
9. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
10. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434
11. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025;
12. Raport o stanie gminy Łagiewniki na 2021 rok;
13. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
14. Strategia Rozwoju Gminy Łagiewniki;
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
16. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030;
17. Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011;

18. Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/471>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <http://www.parpa.pl>;
4. <https://www.lagiewniki.pl/informacje>;
5. <https://dierzoniow.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospawnych>.

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16 b, ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.